

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre	32 korona.	Negyedévre	8 korona.
Félévre	16 korona.	Egy hónapra	3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvár, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 3 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 60 fillér.

Hivatalos közlemények sora 10 korona.

Nyilttérli ozikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Atzél Béla báró.

A fejedelmi Parkklub diszes ravatalán fekszik kiterítve Atzél Béla báró. Délszaki növényzet merev lombzata vet árnyékot férfas arcára. A nyitott ajtószárnyakon a nagy társalgóba friss levegő ömlik a Rákos mezéről, megmeglőbbentve a szemfedő csipkétét és a komoly pálmák nehéz leveleit.

Mikor itt ült valamelyik csoport közepén és csevegett az ő eleven modorában és elbájolt nyelvének ragyogó színeivel és káprázatos virágai-val, mintha napkeletről hozta volna minden mondatát: akkor is nehéz volt tőle a megválás. Pedig másnap megint eljött, megint csevegett, lágyan, andalítóan olykor, mint fűzek alatt a rejtőző csermely; zuhatag módjára gyakran, ha érezte, hogy sziklákat kell elgördíteni tervének utjából.

Rábeszélő tehetése egyszerűen veszedelmes volt. Érdeklődést kelteni, aztán puhítani, később meggyőzni és végre elragadni senki sem tudott úgy, mint ő. Szívóssága, erélye, tettvágya és akarata páratlan volt. Rendelkezősére állott az argumentáció minden neme. Kezei között a gyengeséged erővé, az erőd engedelmességgé alakult.

Cselekvésében az öntudatosság tervszerűséggel párosult. A mit akart, azt nemcsak kinagyolta, hanem felbontotta gondolatát végső elemekre s mikroszkopikus parányokká és sejtékké atomizálta eszméjét. Evégtelen részecskéket addig gyűjtögette, rakosgatta, illesztette a rétegek fajsulya, a színek összhangja és a hangulatok akkordjai szerint: míg végre tisztán és világosan állott a mű tervező lelke előtt. Pontosan ki volt számítva a teszerő nagysága, a hajtó kerék forgása, az átvitelnél történő veszteség, az elszállított és a tehetetlenségben rejlő ellenállás. Mikor minden készen volt s remek agyában feldolgozta még a működés irányát, körét és hatását is, csak akkor lépett a cselekvés terére.

Tervezéseit, azokhoz az anyagot, az anyagnak átalakítását, összeillesztését társaságban szeretett kidomborítani, megrostálni, feldolgoz i. Itt küzdött meg a nehézségekkel, itt győzte le az ellenvéleményt és itt népszerűsítette tárgyát. Aki hallgatta csevegését s figyelemmel kísérte e csiszolt és érzékeny elmének szövegét, fonását, játszását és mélységét: bizony nehezen tudott vonzó asztaltól megválni. A kép a hallgatóság szemelátára született meg.

Nagy körvonalak után jött a rajz, később a festék. Szingazdagabb ecsettel soha senki nem dolgozott. Szelleme valóságos tékozlást vitt végbe. Kép képre, okoskodás okoskodásra tolult Merengő poézis váltakozott a számtani valósággal. Ha mesélt, láttad a tájat, szívtad a levegőjét, érezted alakjainak szívverését. Társalgása a legmagasabb rendű élvezetek közé tartozott.

Csoda-e, ha megválni tőle egy napra is nehéz volt?

Hát még örökre!?

Hát még annak, a kit szeretett? A kihez bizalma volt, a kit barátságával tüntetett ki, a ki ismerte e fenkölt lélek rejtekeit, vonzalmait, rugóit? Ej! A halál nem azt sújtja, a ki elköltözik, hanem azt, a ki itt marad.

Egy dús gazdag nagyur meghalt — mondják széles körökben. Fényes klubokat hozott létre. Szellemesen írt, még több szellemmel társalgott. Bátor volt, mint a kerekasztal bármely lovagja. Folt nem volt sem a ruháján, sem a lelkén. Műveltsége, nagyvilági izlése fejlett, modora kifogástalan volt.

Oh, de voltak, kik más szemüvegen is láthatták őt.

Meghalt egy jó ember. Mondják-e többet? Egy férfi halt meg, a kit az az ambíció éltetett, hogy hasznos ember legyen. A köznek élt, de nem mindennapos értelemben. A címeiket lenézte, a nagyképűséget gunyolta, a kitaposott ösvényt kerülte. Nem táplálkozott sem a forum hulladékaival, sem kiczirkalmazott doktrínákkal. Nézett a saját szemével, fontolgatott a saját agyával és járt a maga lábán.

Figyelmét egy képtelenül elhanyagolt mező ragadta meg. A fővárosnak nincsen társadalmi. Vannak politikai, gazdasági, hivatalnoki, főúri, irodalmi csoportok. Elhelyezkedési rétegek irány és kapcsolat nélkül. Lehet-e így nemzeti egységről beszélni? Megérthetik-e egymást, a kik nem ismerik egymást? Feloldani e rétegek közfalait, de nem a választól viznek maró savával, hanem a finom és előkelő stílus társas életnek delejes fluidumával: im, ev volt az Atzél Béla báró életének nemes és nagyszabású csejje.

Ezért jött létre a parkklub. Ezért alakította át az Országos Kaszinót. Ezért indította volna meg a Gellérthegy rendezését és ezért varázsolta volna Játzókeret a sport minden nemével a Rákos-mezejére.

Kora-halál akadályozta meg e ha-

almas erő továbbmüködését. Terveibe beleszólt a végzet. Mintha mondta volna: itt állasz a halhatatlanság küszöbén. Megállj! Oda már csak a kiválasztottak léphetnek. Maradj abban a szűkebb körben, a hol éltél, szenvedtél, dolgoztál és sikereket arattál. Átadlak a végtelenségnek, de nem adlak át az örökmeleketnek.

A mi társadalmunk egy szétfolyó lapos és zombékos víz. A ki odalép: vagy keresztüljár, vagy elmerül. De nyomokat nem hagy. Atzél Bélára nézve ez a társadalom feldolgozható, finom, tisztá agyag volt. Elméje, szíve, akaratá gyurni, formálni tudta ezt a drága matériát.

Itt hagyott; de míg mások fölött összecsap a lápos víz: az ő esze és szíve, mikor megvált az élettől, mélységes ürt hagyott társadalmunkban.

Bucsuzzunk tőle igaz szeretettel, jó emlékezzettel, nemes fájdalommal. Mert az ő lénye igaz, jó és nemes volt.

Bartha Miklós.

Politikai hírek.

Az országgyűlési új ülészek.
Az új ülészeket addig nem lehet berekesztetni, míg a költségvetést s a vele kapcsolatos előterjesztéseket a főrendiház is el nem intézi. A főrendiek csak a husvét ünnepük után, körülbelül április 22-ike táján ülnek össze, hogy a költségvetést a bizottságban s aztán nyilvánosan tárgyalják. Azt hiszik, hogy április 28-ikára a főrendiek átküldhetik a képviselőháznak a költségvetési törvényelfogadásáról szóló üzenetüket. A mint ez megtörténik, azonnal berekesztik az ülészeket. A változás miatt a képviselőház husvét üzenete valamivel később fog kezdődni, az appropriáció után néhány kisebb törvényjavaslatot vesznek elő, ezek közt a szerzői jogról szóló egyezményt s vicinális vasutakra vonatkozó javaslatokat, melyeknek bizottsági tárgyalásáról a jelentéseket a hétfői ülésen nyújtják be.

A képviselőház igazságügyi bizottsága. Szilágyi Dezső elnöklésével tegnap dében ülést tartott. Tárgyalás a kir. kolozsvári kir. főügyesség felterjesztése az iránt, hogy Gardus Juon maros-tordamegyei lakos sértő kifejezésekkel illetvén az országgyűlést, a mennyiben a Ház e sértések megtorlását kívánna, felhatalmazást kér a főügyesség arra, hogy a büntető eljárást megindítsa. Az ügy iratainak felolvasása után Mohay előadó indítványozza, hogy a kért felhatalmazás a főügyességnek megadassék. Polonyi az országgyűlés méltóságát sokkal magasabban állónak tartja, semhogy egy buta oláh paraszt részeg állapotban elkövetett ilyen aberrációjáért helyén levőnek látna büntető eljárást megindítását. Szilágyi Dezső elnöknek, Győry Eleknek és Fabinyi Teofilnak az előadó indítvány értelmében

való felszólalása után a bizottság elhatározta annak javaslatba hozását, hogy a kir. főügyességnek a bűnvádi eljárásra a törvény értelmében kért felhatalmazás megadassék.

Zsidó-bevándorlás Erdélybe.

Budapest, márcz. 30.

Az erdélyi részekből érkező hírek szerint a szomszédos Romániából kiűzött keresztény zsidók (mert ezeket éppen emiatt üzik ki) egész rajokban lepik el az erdélyi részi városokat és községeket.

A belügyi kormányzat különös éberségére van e dologban szüksége.

Örködni kell minden vonalon, hogy úgy ne járjunk most meg Erdélyben, a mint jártunk a Felvidéken. Ne akkor jajgassunk és kapkodjunk a megtorló rendszabályokhoz, mikor már késő van, mikor tönkretettek az elősdiak egész sereg szegény népet, kipusztítottak egész vidéket. El sem képzelhetjük, minő rettenetes katasztrófa lenne az amugy is már meggyöngyített magyarság kipusztítása Erdélyben.

Ha most, mikor a felvidék már annyira meg van tépve, kipusztítva, jogos lett a védekezés, a mit annyi éven át hiába sürgetünk, mely ellen nem tudtak okosabb érvet felhozni, mint az antiszemitizmus olesó vádját: akkor jogos előre gondoskodni, hogy ne ismétlődjen megint az a csapás, mely tűzvészékként tarolta le a felső megyéket.

Jogunk van védekezni, kivált ott, a hol az általános szegénység úgy is napról-napra segítségért kopogtat az ország ajtaján. A nemzetiségi pénzügyek szorítják a magyarokat! Viszont azonban semmiképpen sincs kedvezőbb helyzetben a románok sem. A magyar politika érdeke, hogy a román lakosságot az anyagi boldogulással benne megérlelje a magyar haza iránti hűség érzését; az állam iránti érzéket és ragaszkodást, mely állam ne csak terhet rakjon rá, de gyámloltó kezét is nyújtson feléje. Ennek kellene lennie az igazi helyes állampolitikának.

Már most végzetes könnyelműség lenne, ha megint bizonyos jelszavak alatt egy csomó kétes existenciát erőszakolnánk a szegény emberek nyakára, hogy ezek egyáltalában tönkre jussanak, megsemmisüljenek.

Ne akkor csapjuk össze kezünket, ne akkor kapkodjunk fűhöz-fához, kavarjuk föl a követelő érzékenykedés háboruságát, a mikor már későn lesz. Alkalmazzuk már most azokat a preventív szabályokat, a melyeket utólag kell alkalmazni, elkésve, nem egyszer hasztalanul a felvidéki megyékben.

Az erd. ev. ref. egyházkerület és az iparpártolás.

A hazai ipar és termelés érdekében megindított mozgalom, Istennek legyen hála, nem az a „bizonyos szalmaláng,” hanem, mint a tények bizonyítják, a magyar társadalom öntudatos és komoly elhatározása meg is teremteni a magyar ipart.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy nem frázis immár e szálló ige: „Pártoljuk a hazai ipart és termelést,” melyet az utolsó évtizedben majdnem minden közéleti tényező programjában megígért, de majdnem semmit nem tett érdekében, mert ma már mint az alábbi körövény is mutatja, e honmentő akcióban elől kíván járni egy olyan hatalmas erkölcsi testület is, mint az erdélyi református egyházkerület.

Mi, kik ez akciót megindítottuk s velünk együtt bizonyára az egész ország a legnagyobb örömmel vesz tudomást az erd. ev. ref. egyházkerület ez újabb hazafias mozgalmról, a melyet a többi magyar egyházak is biztosan követni fognak.

A körövény így szól:

Valemmenyi erdélyi ev. ref. kollegium méltóságos t. előjáróságának, valamennyi erdélyi ev. ref. egyházmegye nagytisztviselői és esperseinek és minden erdélyi ev. ref. iskolázék tiszteletes lelkeselnökeinek.

A kultuszminiszter utról folyó évi márczius 3-án 5064—1899. előki szám alatt érkezett bizalmas intézkényből, a melynek tartalmát magunkévá tettük, közöljük fennírt címekkel az alábbiakat tudomás és megfelelő intézkedés végett.

A hazai ipar pártolására irányuló mozgalomnak az eddigig nagyobb mérvű kiterjesztése felettébb kívánatos lévén, fontos lépésnek tartja a kultuszminiszter ur, hogy a hazai ipar pártolása minden kinálkozó alkalommal lelke köttessék a tanuló ifjúságnak, mert kétségtelen, hogy a nagy közönségnek az áruk hazai vagy külföldi származása iránti érdeklődése sikeresen költethető fel és tartható ébren olyan módon, hogy már a gyermekévekben ráirányítatik a tanuló figyelmére a honi ipar jelentőségére s ez ipar pártolásának egy nemzeti, mint nemzetgazdasági szempontból szükséges voltára.

A kereskedelemügyi miniszter ur által a mult 1899. évben elrendelt ipari termelési statisztikai felvétel alapján tüzetesen meg lesz majd állapítható, mely cikkeket állít elő a hazai gyári ipar és ez összeírás végéreményei egy kimerítő gyári ipari czimtar alakjában is nyilvánosságra fognak bocsátani. E czimtar segítségével, mely időről-időre ki fog egészítettetni, módjában lesz minden érdeklődőnek a hazai gyáripar által előállított cikkekről tudomást szerezni.

Addig is azonban, míg e mű elkészül, a hazai beszerzési források felől a m. kir. kereskedelmi muzeum minden érdeklődőnek készségesen díjtalanul nyújt utbaigazítást.

Az említett gyáripari czimtar annak idején a kultuszminiszteri tárcza ügykörébe

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Márczius 31.

Az erdő ébred.

Írta: Sebesi Samu.

Az erdő még csupasz, kopár mindenütt. Langyos szél szelid fuvalma lebben keresztül a sűrűsége s a mint a vékony ágak ezrei lassan ingatja: csendes, lassu zugás moraja hangzik végig a völgyön, a hegygerincen, a lejtős oldalon, mintha mély álmából ébredne az erdő s mintha zsörtölődnék álmosan, hogy a tavaszi szél rángatja, unszolja:

— Fel, fel, mélyen alvó tölgy, bükk, juhar — valamennyien! Én a tavasz lehellete vagyok!

A nyugati horizonton vastag sötét felhő könyököl a havasok kopár szikláira és ebből az alvó, hideg, didergő világból néz le a szelid völgyekbe, hol tavaszi szél inceselkedik az erdő fáival. Majd alább száll és szétterül s a kéklő eget szürke színbe vonja. Aztán a száraz avarra halk koppanással csapódik le egy kövér esőcsepp. Egyre sürűbb, egyre szaporább. Zug, csobog — lezúvárog a maghoz. A gyökérhez, hogy felköltse zsibbadó álmából:

— Ébredjétek! Én a tavasz vérkeringése vagyok.

Megrököl, szétszakadozik a felhő s rongyain át lemosolyog a végtelenség kékje. A nap fényesen, ragyogva tűz le, hogy

aranyfénybe vonja a fakó, lombtalan erdőt. A vörhenyes avaron csüngő gömbölyű cseppekben megtörik a sugár s milliárd fénypont csillog mindenütt, mintha gyémánt ékszerekkel volna kivarrra egy óriási kopott mente. A napsugár a duzzadó rügyeken vibrál, szerelmével átöleli az egész erdőt s gyöngéden melengeti a sarjzadó gyepet:

— Talpra, talpra! Én a tavasz csókja vagyok.

A halál csendje, ijesztő némasága egyszerre, varázsütésre tűnik el s az erdőn a vidám, a szép élet zaja zendül meg. Bokor alján üde fehér színe ragyog a hóvirágnak s az erdő fái között a somfa sárga virága szerelmes kelyhét kínálja az első lepkének. A törpe farkas boroszlán színes virága messze piroslík s kövér tarka levelei között kihasad a halvány rózsaszínű kakas-mandikó. Jácint, kékszemű kökörcsin, kakuk-virág tarkán szövédnék össze-vissza a cserjék alján s a fűge vadméh megittasul az első virágkelyhek csurranó mézétől.

Erdei patak felett elolvadt a jégkéreg s a csevegő vándor, mintha békójától szabadt volna, vigan csörgedez zöldbe verődő, kanyargó part mentén. Itt ott szélesedő öblöt váj, sekélyes tó képződik, melynek partján buján tenyészik a lapos nádú s a borzas macska-szék s elszívargó erei felett szárba szökik a mocsári gólyahír.

Messze, messze akéklő magasban egy fekete pont kering. Csak a gyakorlott szem látja s csak a tapasztalt vadász tudja, hogy oda fenn a héja kering s éles szemével prédáját kémleli.

A fogoly kakas sűrű gyertyánbokor alatt meglapulva felszemmel nézi a gyilkos ragadozót s lassu csirrenéssel figyelmezteti jérezését a veszélyre. Egyszerre élesen suhanó nesz támad. A héja az erdő alatt elterülő mezőn észrevett valamit. Tán egy felriasztott stíldó nyulat látott, melyre villámgyorsan csap alá, s szárnyai zugnak, süvöltnek, a mint hihetetlen gyorsasággal szeli át a levegőt.

A mint a gyilkos elvonult a láthatárról, zajos lármá harsan fel a sűrű cziheres közt. Az összeverődött szarka csapat pletykált, veszekszik, mintha öreg kávénenikék szapulnának valakit. Egyik másik a felnyúló sugár ágra száll, — hetykén billegtetni hosszú farkát s hevesen visszaporl a sürtüben ülő csapatra. A szálás felől két szürke varju üldözi egymást. Lassu, himbáló röpléssel szállnak le és föl, míg egy elszáradt öreg tölgy ágán pihenőt nem találhatnak, a hol hosszú szura nyújtott nyakkal kiáltják: „kár, kár!”

Nem háborgatja semmi ezt a melancholikus, csendes időtöltést, csak a gébics, a melyik korán tért vissza vándor utjáról s vakmerő bátorsággal száll szembe a lusia madarakkal. Rekedt hangon lármázva csap feléjük s nem engedi, hogy a kiválasztott messzelátón kontemplációba merüljenek.

A ravasz szajkó is ott settenkedik a társaságban. Pompás imitator s az erdő szárnyasainak hangját úgy majmolja, mint egy rossz színész. A cizinke, a tengelicz, a sármány fűrgen surrannak ágról-ágra. Felcsendül itt is, ott is egy-egy akkord, melylyel a him párnának udvarolni kezd.

A fülemüle még délvidéken időz. Megvárja a lombot, megvárja, hogy illatárba fűrődjék az erdő, mert a lombuttótagástól, a balzsamos illattól esik szerelmi mámorba a szíve, hogy harsogó dalával elbűvölje ezt a népet, a mely most csak kontárkodik.

De az erdő ébredésével, ébred a szerelem is. És a szerelem nem születik dal nélkül. Korán nyíló virágok illata, meleg napsugár szelid fénye belopodzik a szívbé, — az erdő lakóinak parányi szívébe s egy langyos tavaszi estén, mikor a nap piros fényözönében a nyugati hegyekre ereszkedik: egyszerre megcsendül az erdő.

A him rigó felszáll a sudar bűk ki nyúló ágára, s felharsan ajkain a dal. Ugy ver, úgy zong, úgy csattog ez a szerelmes madár, hogy dalától messze visszhangzik az erdő. És a mint az első dala felzendül, követi a második, a harmadik. Egy harmonikus szép hangverseny ez, a mely végig cseng-bong az erdőn. Édes, ábrándos szerelmi ének, mely annak a néma kopott nőténynek szól, a melyik, ott a bokorban csak monoton csippenéssel felelget.

Mintha hallanám a him dalából a szíve dobogását, mintha érezném vérének heves lüktetését. Annyi forró, annyi epedő vágy szól e dalban — szerelemről, boldogságról és arról a csendes kis fészekről, a melyet sűrű bokor közepében azzal építenek majd, a ki e dalt meghallja, megérti...

A nap lassan lehanyatlík. Barna alkonyat száll a sűrű fák közzé. Még mindcsatog a rigó, még egyre zeng a dal, s míg e bolond szerelmes madár fütytyét hallgatom

észre sem veszem, hogy a szalonka-huzás kezdődik.

Valahol túl a völgykatiában eldördül egy fegyver. Közönyösen nyulok a puskám után. Ugy érzem, hogy minden gyilkos számdek kihalt belőlem. Tul rajtam a világos hegyetlen lomha repülésével száll a hosszú csőrű szalonka. „Korr-korr” hangzik a mély torok hangja és uszik a fák fölött nagy lustán. A párja után jár ő is s szerelmes szíve üzi hajtja az alkonyat csendjében.

„Korr — korr” — hangzik rajtam balól s a mint meglátom, szemmel kísérem az alkonyat szerelmes lovagját. Lassan száll egy fákkaal sűrűn borított domb felé. Egyszerre hosszú tűz-nyelv csap fel a levegőbe, a mit hangos dördülés követ. Valaki rálött a rekedt haragu trubadurra, de nem találta, mert egy kis zavar után folytatta az utját.

Aztán egyre sürűbben hangzik a lóvós. Az egész vonalon dörög a fegyver még néhány percig, aztán csend, mélységes csend borul az erdőre. A huzás megszűnik, a rigó fütyl elhallgat, — csak onnan messze-messze a hegytető sűrűségéből huhog a füles bagoly. Most indul prédára az éjjeli gyilkos. Sötét van már egészen s az erdő dalosai pihenőre tértek.

Egy nyul pattan fel fekvő helyéről, hogy aztán odább iramodva ismét meglapuljon vagy győtrő fölélelem között rügget harapdáljon. A borz jó elő barlangjából, s fergek után turja az erdei gyepet — vagy a ravasz róka kullog az erdő szélén, — s vékony hármas vonítással társa után lármáz.

tartozó hatóságok s intézetek közt, használat végett megfelelő számban szét fog osztogatni, de e mellett s addig is szükségesnek mutatkozik, hogy a tanuló ifjúság megfelelő módon buzdíttassék a magyar ipar termékeinek vásárlására.

S minthogy a hazai czégektől való vásárlás még nem egyértelmű a hazai ipar támogatásával, — a tanulóknak, illetőleg az intézeti igazgatóknak az irántis érdekelnődniök kell, hogy az illető hazai czég tényleg hazai gyártmányt árul-e?

Van szerencsénk fenn czimzett egyházi hatóságainkat tisztelettel felkérni, hogy bölcsebb módon, de a lényegét illetőleg a sikert biztosító erélyvel intézkedni méltóztatassanak saját hatáskörükben az iránt, hogy a tanuló ifjúság az ipartermékek vásárlásánál a hazait keresse s lehetőleg csak azt vásárolja meg.

Kolozsvárt, 1900. márcz. 17-én.

Dr. Bartók György, Parádó Kálmán,
elnök, tanügyi előadó.

Fehéregyháza sorsa.

Fehéregyháza sorsáról kaptuk az alábbi sorokat:

Fehéregyház 1900 márcz. 27.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Az „Ellenzék“ f. é. márcz. 26-iki 70-ik számában „Fehéregyház magyarságának pusztulása“ cím alatt megjelent cikkre vonatkozólag tisztelettel kérem felvilágosítás képpen a következőket b. lapjába felvenni.

A cikk azt mondja, hogy Fehéregyház község maroknyi magyarsága napról-napra fog, lelketlen ámitók Amerikába csalják, s utóközléseiket birtokukra felvett kölcsönből fedezve, itt maradt családjuk a nyomornak kitéve elzüllik, birtokuk elárvereztetik s így szász családok kezébe kerül, — s hogy a a kivándorlásban ábrándosabb oláh férfiak is vesznek részt.

Ennek ellenkezőjét legyen szabad bebizonyítanom.

Ez ideig a község magyar lakosainak száma 200 nál jóval több, tíz év előtt 140—150 volt.

Egyetlen egy magyar lakos se ment ki Amerikába a mai napig, viszont egyetlen egy folyamodott ezeidig utlevélért, melylyel oda mehessen. Ez egynek se földje se háza, idegen községből való, s mint uradalmi kertész legény van szolgálatban. Menetele Amerikába nagyon problematikus, mert a szükséges uti költséget, mely 160 frtot tesz ki, nem egy könnyen szerozheti meg.

A község oláh lakóssai közül mentek eddig számszerint tízenegyolcan. Ezek közül birtokukra vettek fel pénzt hárman, tízenöt pedig állattenyésztésből és földművelésből szerzett és megtakarított pénzből fedezte utiköltségét.

A kivándorlás kezdődött 1898 őszén. Az 1897 és 1898 rossz évek birták rá az embereket.

A köz és magán terhek nagyok, nehéz az önfentartás s így más községbeliek biztatására, kik már megjárták Amerikát, itt is akadtak, kik szerencsét próbálni mentek, — s fogalmuk szerint megis találtak a szerencsét. Erről alább 1898-ban egy, 1899-ben tízeneggy, az idén három ment ki.

Ezekközül néhányan pénzt is küldtek haza, kik tehetsége szerint.

Megjegzésre méltó Areon J. ki a napokban jött haza 8 honapi ott lét után s hozott 600 frtot.

Többben irtak feleségeiknek, hogy ha eladó föld van vegyék meg, a pénzt küldik, sőt a helybeli gör. keleti lelkeseknek küldtek 20 forintot, hogy ottani boldogulásukért és szerencsés haza térésükért Isten tiszteletét azaz misét szolgáltatson. A haza tértek állítása szerint napi keresményük két és 4 dollár közt tehát 4—8 frt közt váltakozik.

A mi a szász bank telepítését illeti, erre nézve felvilágosítással leginkább csak a bank szolgálhat. Anyit megkívánok jegyezni, hogy nem 2000 hold lett parcellázva, hanem csak ca. 700, azt vették meg szászok a banktól. A betelepített svábok mind elmentek, a bánáti és itteni viszonyok közti különbséget nem tudták megszokni, s okosabbnak látták megélhetésüket Bulgáriában keresni, részint meg vissza mentek a Bánáthba. A vissza vásárolt fél kastélyban pedig csak addig volt maradásuk, míg lakó házakat építettek, ez csak természetes, hogy a vissza vásárlásnál ez egyik szerződési pont volt. — Alig emlékezünk már erre, annyira elmosodott ez.

Hogy a Petőfi Ház s a körültre levő park eltűnnének a föld színéről valaha, ez téves félelem, azon egyszerű okból, mivel az 1897-ben az 1848-ban elesették sirja fölött (melyben állítólag Petőfi is nyugszik) emelt emlék oszlop körül létesített és bekertelt park, ugyszintén az őrház és mellék épületek által elfoglalt hely telekkönyvíleg a Budapesti Petőfi egyetnek van átadva, az őrház használatára annak megélhetésére adott pár parcellával együtt. Azt tehát soha se fogja senki felszánthatni.

A mint az őrházban levő vendégház mutattja, a lefolyt 2 évben sok szász férfi és nő látogatta meg a Petőfi házat s fogják ezután is látogatni, mert mint őt azt már mutatták, nem rettennek vissza a kegyeletől, nem az 1848/49 szabadsághősök sirját látogatják, hanem a költőt, ki internationalis.

A mi a szász bankok eljárását illeti, azt e helyen nem tartom szükségesnek fejtegetni. A birtoknál a szász bankok közül csak a Segesvári „Spar und Hypotheken Kredit Verein“ van érdekelve, erre pedig rá mondhatom, hogy előkényebben és cunábban, mint e bank igazgatósága eljár, s jár el most is, mondom előkényebben magyar bank se járhatott volna el.

Végül megkívánom jegyezni, hogy a cikk ama jóslata, hogy e hó 30-án a birtok felszerelése, s később a birtok ellessz árverelve, nem fog bekövetkezni; — a birtok a család határozata folytán eladová van téve, az államnak is fel lett ajánlva telepítési célokra. — Minden más bank ajánlat megvétel előttük ismeretlen.

E pontnál nem kívánok bővebben szólni. Ellenben bármi felvilágosítást e tárgyban készségesen megadunk.

Lovag Onderka Richárd.

Atzél Béla báró halála.

Budapest, márcz. 30.

Készülődések a temetésre.

Atzél Béla báró holtestét az éjjel egy órakor elvitték a Hungária-szállodából a Park-klub épületébe, ott helyezték ravatalra. A család a halottat a Hermína ut. 25. szám alatt levő tágas villájából akarta temettetni, de a Park-klub előjáróinak kérelmére készsággel beleegyezett, hogy a végítisztást az elhunytak a klub fényes helyiségében adassék meg, a melyet ő teremtetett volt meg.

Az éjjel felkeltőkor ért ki a halottaskocsi a klub Stefánia-uti házába. Nemsokára ezután az elhunyt fia, báró Atzél Elemér, gróf Károlyi György és Náday Ferencz is ott voltak. A halottat a temetésrendező-intézet szolgáló klub-épület oshlopasarnokába vitték, ott tették zöldes színű érczkoporsóba ravatalra.

A ravatal rendkívül díszes. Az egész terem tetőtől talpig fekete drapériába van vonva. Szemben a szárnyas ívágattal emelkedik a brokáttal terített szarkofág, a melyen az antik díszítésű koporsó nyugszik. A halotton fekete szalonruha van.

Az épület ablakain a függönyök mind leeresztvék s a hatalmas, félívben emelkedő

erkélyről le a földig fekete szövet takarja a falakat.

Apróságok.

Atzél báró éveken át sorra járt Anglia és Páris antiquáriusait, árveréseit: porosan, piszkosan bujt padlást, pinczét, lim-lom közül kiválasztotta a becses, restauráltatott, javított, szepített s olyan műipari csodákat tudott a fővárosban összehalmozni, minőnek párja alig akad Angolhon ősi kastélyai-ban is.

A millenium alatt a Felséges Asszony egy párszor uzsonnázott a Park-Klubban, akkor feltűnt neki, egy kis bronzszal kivert puszpángfa jégirtó, melyben két metszett üveg caraffa volt a tejszín és a kávéra az egészét egy inas azért kényelmesen vihette bárhova.

A Felséges Asszony Atzélal beszélt felőle, kérte, hogy utánzás vegt küldje el a várba. Atzél engedelmét kért, hogy a kis műremekot felajánlja a Felségnek. A királyasszony kegyesen elfogadta az ajándékot, s azontul mindentűt, még Genfben is mindig ott volt a máhák között ez a kis készség. A szomorú tragédia után a Felség ur kegyes szavakkal emlékül visszaajándékozta ezt a bárónak.

De nemesak mint klubman volt páratlan, de kiváló volt mint gavallér. A hölgyek nem felejtik el egyhamar a daliás szép embert, akinél kellemesebb causeur kevés volt. A sportot is szerette, maga kitűnően lőtt, párbajaiból mindig sértetlenül került ki, s az ő golyója nem igen tévesztett czélt.

A legutóbbi politikai párbaja miatt egyhetti államfogházra ítélték. Nem akart leutazni Szegedre, s kérte, hogy engedjék meg Budapestben eltölteni a nyolcz napot.

Az engedély elnyerése után, a pest-vidéki törvényszék börtönében ült. De ugy, ahogy csak egy olyan nábobí vagyonu magáns teheti, mint ő. Az őriási nagy szobát spanyol falakkal négy szobává alakította át, goblinekkel díszítette előzőleg fel a falat, szívecsekkel vonatta be a padlót, csuda szép műtárgyakkal töltötte meg a cseliát, bevitt két iast, egy komornyikot, a szakácsa ott volt, fogadta egész nap a nagyvilág látogatását — szóval, olyan fogságban volt, amínovel nem dicsekedhetett eddig senki.

ZENE.

Joannovich Mariska elhalasztott hangversenyét, végleges megállapodás szerint április 4-én (szerdán) tartja meg a Központi Szálló emeleti termében. A hangversenyen közre fognak működni, a mulkiorban közölt program szerint: dr. Ferenczi Alajos és Vándorhelyi Béla. Jegyek Kovács P. és Fiai főközlzetben előre válthatók a hangversenyre.

Nagy hangverseny. A kolozsvári zeneconservatorium által holnap este rendezendő hangverseny alkalmából nem lesz érdektelen a hangversenyen előadandó Schumann féle „Eden és Peri“ című oratoriumról az igazgatóság által kiadott füzet nyomán néhány közérdektűbb részletet közölni. Az oratorium, mely a hasonmű zeneművek között egyike a legszebb és legértékesebbnek, három részből áll. Szövege Moore Tamás angol költőnek „Lalla Rook“ című ismeretes költeményéből van merítve. Schumann a zeneszerző igen sok elbeszélő részt hagyott meg a költeményből. Az első két rész zeneileg sikerültebb, mint a harmadik. A zene és énekkarok — mint erről a pró-

bákon meggyőződünk — igen jól össze vannak tanulva, s kétségtelen, hogy a holnapi előadás méltó lesz e nagyszabású zeneműhöz. Az hisszük, felesleges arra buzdítani közönséget, hogy e ritka alkalmat ne hagyja felhasználatlanul. Megemlítjük még, hogy a hangverseny közbejött akadályok miatt — nem mint előző hirdették — este 7, hanem esti 8 órakor veszi kezdetét. A hangversenyre szó jegyeket Burger Frigyes főtéri drogueria — üzletében lehet váltani.

SHINHÁZ.

Műsor:

Szombat: Otthon. (Fáy Szeréna bucsufel-
lépte.)

Vasárnap: D. u. Mátyás diák.
Este Görög rabszolga.

Hétfő: Talni hercegnő.

Kedd: Fedora. (Szacsavayné B. Emma föl-
lépte.)

Szerda: Lowoodi árva. (Szacsavayné B. Emma
föllépte.)

Csütörtök: Carmen.

Péntek: Gauthier Margit. (Szacsavayné B.
Emma föllépte.)

Szombat: Bolondok háza. (Vendrei Ferencz
bucsuföllépte.)

Vasárnap: D. u. Búnhődés.
Este Nyagypó.

Géczy új darabja. Tegnap végre szóhoz juthatott egyik budapesti színházban Géczy István, kinek tehetségét egy idő óta mesterségesen szeretnék elfojtani a féltékeny vetélytársak. Géczy István Anyaföld című darabját előadta tegnap este a Magyar Színház. Az előadásról szóló bírálatokat még csak azután olvashatjuk; de a mit a főpróbáról írnak az estlapok, azt mutatja, hogy Géczy ebben a művében hatalmas dolgot alkotott. A lapok tesznek ugyan sok kifogást ellene; de mindenik megíjósolja, hogy a darab nagy sikert fog aratni, a közönség tombolni fog s Géczy olyan ovációkban fog részesülni, a melyben alig volt eddig része. A Magyarországon többek közt ezt írja róla:

„Az irodalom várta, egyre várta azt az embert, a ki el tudja vetni magától a multak megszokásait, kinek elég éles szeme van ahhoz, hogy beletekintsen a mai korbba, s ugy a mint látja, mutassa be nekünk alakjait. Most végre beszámolhatunk róla, hogy igenis, a népszimű megiette az első fontos lépést; Géczy István új darabja: Az anyaföld, a mai időkbel való, mint a régi népsziművek minden cifra sallangjától s mi bizton hisszük, hogy a nagy közönség ítélőszéke előtt jelentős sikere is lesz.

Igaz, hogy témája merész, kerete talán elenszenves a budapesti közönségnek, mely ujabban könnyű, szinte orfeumszerű operetteknek nevelődik — de Géczy István darabja az élet, s finom hangulataival, tiszta poézisével, meg-rázó erejével hatnia kell. Egyszerű és tiszta a darab fölépítése, az első fölvonás talán kissé hosszú és terjedős, de annál erőteljesebb, egyesebb a második és harmadik.

... Nagyon is szomorú a tárgy, telve sötétséggel és gyászszal, de telve nemes szívvel és poézissal. A mesében vannak fogatkozások és erőszakos helyzetek, de a keret, a hangulat mesterien van megcsinálva s igaz dícsőségére válik Géczy Istvánnak, ki ezzel az új darabjával nagyot nőtt.“

Különösen a második felvonást emelik ki, melynek fináléja az előbb idézett lapszerint megkapó. A Magyar Nemzet a második felvonásról azt írja: „Nagy drámaírói tehetség műve ez a jelenet és valamennyi, a mely a felvonást kitölti. A felvonás vége pedig, a főpróba után itelve, olyan frenetikus hatású

lesz, melyhez hasonlóban Géczynek még aligha volt része.“ Ugyancsak nagy sikert jósolt a darabnak a Hazánk is, mely szerint: „Az anyaföld“ben Géczy Istvánnak ügyessége, szinpadí hatásokra építő érzéke itt már a fejlettségnek oly fokán áll, hogy a darab sikere el nem maradhat“. Ezekből mind csak a látszik, hogy Géczy István hatalmas drámat alkotott új művében s a kolozsvári közönség most már nagy érdeklődéssel várja, hogy az új darabot mikor mutatják be a kolozsvári Nemzeti Színházban, a hol Géczynek négy darabja volt már műsoron: Gyimesi vadivág, Ördög mátkája, Leszámolás, Sárdy ház.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, márczius 31.

A mai nappal, az év első negyede véget ér s így azon tisztelet előfizetőknek, a kik Jan.—Márcz. hóra fizettek elő, az előfizetésük is ma lejár.

Tisztelettel kérjük azért olvasóinkat, sziveskedjenek az előfizetést hamarabb megtenni. — hogy a lapot minden fennakadás nélkül, tovább is küldhessük.

— Időjárás. Az időjárásról ma reggel 7 órakor következő távirati jelzéseket kaptuk: Nagy-Várád (m. 3) szles borult, Kolozsvár (m. 5) esendes borult, Torda (m. 6) borult esendes, Maros-Ludas (m. 5) esendes borult, Maros-Vásárhely (m. 3) borult szles, Szász-Régen (m. 3) borult esendes, Tóvis (m. 7) esendes derült, Dicső-Sz.-Márton (m. 3) borult szles, Sávárd (h. 1) borult esendes, Kis-Kapus (m. 6) derült esendes, Segesvár (m. 4) borult esendes, Sz.-Udvarhely (m. 3) borult szles, Brassó (m. 5) derült szles, Sepsik-Sz.-György (m. 5) borult esendes, Csik-Szereda (h. 6) borult szles, Csik-Gyimes (m. 2) borult szles, Kézdi-Vásárhely (m. 5) derült szles, Zernest (m. 3) esendes derült, Predéal (m. 2) borult esendes. A meleg ugy látszik, mindentűt emelkedett, csak Csik-Szeredában van 6 fok hideg, a mi szinte hihetetlen.

— Kossuth Lajos halála évfordulója. Holnap lesz hatodik évfordulója Kossuth Lajos temetésének. A napsgár aranysháláival szövi be a Kerepesi-uti temetőben levő szent sirt s ezek a szálak glóriává szövődnek a sir fölött lebegő eszményialaknak a népszabadság eszméje által megszentelt feje fölött.

A kolozsvári honvéd-egylet és a kolozsvári Ferencz József tud. egyetem fiatalága kezét fog s holnap d. u. 3 órakor a nemzet nagy halottjának temetése évfordulóját a Redouteban kegyeletes ünneppel üli meg.

A kegyeletes ünnepen szerepelni fognak a nagy idők tanúi s az eljövendő független magyar nemzetnek leendő oszlopai. Az ünnepen összeölelkezik a mult és jövő, hogy szép harmóniában áldozzanak a kegyeletnek.

Az ünnepélyre nem bocsátanak ki meghívókat, nem adnak ki jegyeket. Mindenkinek, a kiben a hazaszeretet szent érzése él, joga van megjelenni, bárkinek joga van résztvenni. Az ünnepély sorrendje ez:

1. Magyar népdalok. Előadja Csikay György zenekara.
2. Elnöki megnyitó. Tartja Szabó Sámuel, az 1848—49-es honvéd-egylet elnöke.
3. Emlékbeszéd. Tartja Sárkány Loránd, az Egyetemi Kör elnöke.
4. Kossuth-nóták. Éneklí az Egyetemi Dalegylet.
5. Kossuth Lajos. Irta Szász Gerő, szavalja Kabina Géza jh.
6. Hymusz. Éneklí az Egyetemi Dalegylet.

Kezdődik d. u. 3 órakor.

— Hunyadmegye a Mátyás-szoborra. Most, mikor a Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter elnöksége alatt működő Mátyás- király-szobor bizottság minden kitéhetőt elkövet, hogy a szobor létesítési költségeibe még hiányzó 60.000 kt. előteremtse szeptemberig, mikorra a szobor leleplezése már ki van tűzve, Hunyadvármegye törvényhatósága szép példát adott a többi vármegyeinek a nagy király tránt tartozó nemzeti kegyelet lerovására. Tegnap tartott közgyűlésen ugyanis, mint értesülünk, dr. Árpáthy Árpád tiszti főügyész indítványt tett arra, hogy a megye nagyobb összegot szavazzon meg a Mátyás-szoborra. A nagy hatással eléterjesztett hazafias indítványt a vármegye közgyűlése egyhangu lelkesedéssel fogadta s a szoborra 500 kt. szavazott meg.

— Széchenyi ünnepély. A kereskedők és kereskedő ifjak társulata, április h-8-án tartja meg szokásos nagyszabású Széchenyi ünnepélyét, a New-York földszinti dísztermében, melyen az ünnepi beszédet a halhatatlan emléktű legnagyobb magyar „Gróf Széchenyi Istvánról“ dr. Ferenczy József egyetemi tanár ur tartja. A meghívók a holnapi napon lesznek kibocsátva és a kik tévedésből nem kaptak, de igényt tartanak rá, igen szívesen látja a rendező bizottság;

beléptidij dírcs, az ünnepélyt társas vacsora követi étlap szerint.

— **Protestáns esték.** April hó 1-én vasárnap d. u. 5 órakor. I. A theologia disztermében: 1. Ének. 2. Felolvasás, tartja dr. Gergely Sámuel egy. m. tanár. „A francia reformáció köréből” czimén. 3. Szavaltat Dézsi Sándor theol. által. 4. Ének. II. Az alsó-szénutcai ref. leányiskolában: 1. Ének. 2. Felolvasás, tartja Antal Gyula ref. tanító. „Egességelődés” Zochke Henrik után. 3. Szavaltat, Baló László VIII. gym. o. „Élet vagy halál” Petőfittől. 4. Ének.

III. A hidelei ref. népiskolában: 1. Ének a földműv. dalkara által. 2. Berekesztő felolvasás tartja Benedek József ig. tanító. 3. Szavaltat Szabó Mariska polg. l. isk. növ. és Szabó Géza VIII. gym. 4. Ének a földműv. dalkara által.

Az 1899—1900. évi prot. esték sorozatát a rendezősek, melynek élén Herepey Gergely áll, a fentjelelttel be is rekeszté. A 15. alkalommal a város 5 különböző pontján, felolvasás, szavaltat és énekek megtartott estéknek mindig szép számú közönség vett részt.

Az erkölcsi, vallásos, nevelési, történelmi társadalmi és egészségügyi tárgyakat megvilágosított felolvasásokat, melyeket papok, tanárok és világi egyének tartottak, bizonyára maradványok jótékony hatást gyakoroltak az estéket buzgóan látogató közönségre.

Ez év végén folytatása következik a szép sikerrel megkezdett áldásos munkának.

— **A kolozsvári függetlenségi párt intéző-bizottsága elhatározta,** hogy mielőtt az új választási névsor végleg meg lesz állapítva, szervezni fogja újra a város mindkét kerületében a függetlenségi pártot. E célból az intéző-bizottság a jövő héten gyűlést fog tartani s megteszi az előkészületeket a párt szervezésére.

— **A kolozsvári ipartestületi hitelszövetkezet,** mint országos központi Hitelszövetkezet tagja igazgatósága elhatározta, hogy tagjai anyagi helyzetén segítően felhajtás végett átveszi tagjainak számlaköveteléseit és tagjai számlaköveteléseire előleget ad. Erre vonatkozólag a szövetkezet egy részletes ügyrendet dolgozott ki, melynek közérdekű voltánál fogva bővebben kívánunk ismertetni. A szövetkezet első sorban elfogadja tagjainak számlaköveteléseit behajtás végett és pedig oly feltételek mellett, hogy az illető szövetkezeti tag a felhajtani kívánt számlakövetelést a szövetkezetre átengedmenyezi és a számlakövetelést a szövetkezet saját nevében hajtja fel. Az illető szövetkezeti tag köteles felhajtási díj fejében a felhajtott követelés és kamatai 2 % át a szövetkezetnek átengedni, a mely 2 % azonban csakis utólag a felhajtott követelésből fog levonotni. A szövetkezeti tag a számla benyújtásáról elismervényt kap, egyidejűleg azonban köteles a szövetkezet részére egy „előzetes” kiállítani, a melyben kötelezi magát, hogy a számlakövetelés behajtatlansága esetén a felhajtással felmerült és a bíróság megítélt költségeket a szövetkezetnek megtéríti. A szövetkezet ezenkívül tagjai számlaköveteléseire fizetési előleget is ad, a melynek maximuma azonban a számlakövetelés 90 %-a. Fizetési előleget azonban a szövetkezet csak oly számlákra ad, melyeknek az adós elismeri, hogy a számlában kitett összeggel tartozik.

A szövetkezeti tag köteles számbakövetelését a szövetkezetre engedményezni és a fizetési előlegről kötelezvényt adni. A szövetkezet értesíti az adóst, hogy tartozása a szövetkezetre engedményezettelt és hogy tartozása a szövetkezetnél fizetendő. A szövetkezet a fizetési előleget 6 százalékos kamatra adja, a mely azonban utólag fizetendő, illetve utólag vonatlik le a befolyt számlakövetelésből. A mennyiben a szövetkezeti tag, ki számlakövetelésére fizetési előleget kapott, egyidejűleg kívánja követelésének a szövetkezet után való felhajtását, felhajtási díj fejében köteles 2 százalékos fizetni, a mely azonban utólag vonatlik le a felhajtott követelésből. A tekintetben, hogy a szövetkezet minő számlaköveteléseket fogad el felhajtás végett és minő számlákra és mekkora fizetési előleget ad, a szövetkezet igazgatósága határoz. Az ügyrend, mely ezekre vonatkozólag részletes intézkedéseket tartalmaz, a szövetkezet üzlethelyiségében (Szép u. 1. szám) az érdeklődők által megtekinthető. E helyen kívánjuk megemlíteni, hogy a szövetkezet a kereskedelemügyi m. kir. minisztertől 15,000 korona állami segélyt kapott, a mi által még inkább lehetővé vált, hogy a szövetkezet célját: az iparos osztály anyagi támogatását és ez által a magyar ipar kifejlődését még hathatósabban és eredményesebben szolgálja.

— **Influenza a katonaság között.** Az influenza, melynek Kolozsvárt való elterjedéséről sok téves adat került forgalomba, a helyi állomásozó katonaságot sem kímélte meg. A közös és honvéd hadsereghez tartozó legénység körében azonban aránylag igen szerény mértékben lépett fel. Hiteles helyről értesüléseink szerint a Kolozsvár állomásozó s mintegy 600 főnyi legénységénél a betegség maximuma 80, a közös hadsereghez 1800 főnyi legénységénél 50 volt. Ma már annyira enyhült, hogy a honvédségnél a beteg létszám 15, a közösöknél 8. Mindkét nembeli hadseregnél az orvosi szolgálat a járvány egész tartama alatt a legkifogástalanabb volt. Még a járvány kiütése előtt a katonai orvosi hivatal a legkiterjedtebb óvintézkedéseket léptette életbe. Külön alkalmi beteg szobákat rendeztek, és a betegeket azonnal elkülönítették s a leg gondosabb ápolásban részesítették őket, s ennek lehet tulajdonítani, hogy a létszámhoz képest ily kis arányú megbetegedés történt és súlyosabb lefolyást egy eset sem vetett.

— **A nagydíj kolozsvári tanuinak.** Dr. Várady Aurél kolozsvári ügyvéd a napokban, a midőn a szabadságharc egy derék katonája, az öreg Bruzer dőlt ki a sorból, távol volt Kolozsvárról s csak a temetés

órájára érkezhetett haza. Várady Aurél, hogy az elhunyt iránti tiszteletének és letétné fellett érzett fájó kegyeletének kifejezését adjon, 5 koronát juttatott ma Böckel Károly kezéhez, azzal a kérdéssel, hogy 5 szegény honvéd között ossza ki holnap, Kossuth Lajos temetése évforduló napján. Ime, milyen szép a nagy idők jeles tanui iránti tiszteletnek, részvétnak és kegyeletnek ily módon, tettekben való megnyilatkozása.

— **Esküvő.** Kézdí-polyáni Nagy Pál ma tartotta esküvőjét Tordán Foszto Bertával, Foszto Géza Torda-Aranyos vármegye arvaszéki elnökének bájos, szeretetre méltó leányával. Az esküvőt gazdag lakoma követte az elnök házánál.

— **Halott költő tiszteletdíja.** Itj. Téglás Gábor az Erdélyi Múzeum Egylet cz. havi folyóiratban is dolgozott, legutóbbi könyvbírálatáért ma kapta meg a 13 korona tiszteletdíját a — sűrűvére. Az összeget dr. Szamosi János egyet. tanár küldötte be a kiadóknak.

— **Elmaradt felolvasás.** A holnapra hirdett iparos felolvasás, mely a vegytani intézetben lett volna megtartandó, közbejött akadályok miatt f. évi április hó 8-ára lett elhalasztva. Mire a látogató iparos polgártársak figyelmét a rendező-bizottság felhívja.

— **Hirschfeld Lajos állapota.** Hirschfeld Lajos iparkamarai titkár állapota, mint örömmel jelenthetjük, javult. A szorgalmas s munkás férfiú ugyanis tüdőgyuladást kapott, a melyhez még egyéb komplikációk is járultak. A krízis-en azonban szerencsésen átesett és jemezni lehet, hogy erős szervezete a betegséget szerencsésen kiépíti.

— **A Nádas fürdő.** Csúsz és rheuma ellen Kolozsvárnak is van egy nagy gyógyhatású fürdője. Ez a fürdő most a m. év óta más bérűl kezébe került, a ki úgy rendezte be, hogy azok a szenvedők, a kiknek nincs idejük távol vidékek gyógyhatású fürdőit felkeresni, itthon, napi teendőinkben való akadályoztatás nélkül gyógyíthatasságukat s kinzó betegségtől megszabadulhassanak. A fürdő az eddigénél sokkal kényelmesebben, az igényeknek megfelelőbben van berendezve s e miatt a látogatótsága is nagyobb s a közönség óhajtatására, mint a hirdetési rovatból olvasható, már holnap megnyitja azt a bérűl. Ez idén, mint halljuk, dr. Csávássy Gyula joggyűjti tanácsos, a fürdő tulajdonosa is, ennek a fürdőnek gyógyhatását veszi igénybe.

— **A fővárosi erélye muzeum elhelyezése.** A fővárosi erélye muzeumnak egy ideig 2000 frt bérért a Károly körúton lakást bérelt a főváros hatósága. Később behelyezte ez erélye tárgyakat a városiigeti múcsarnokba. A mult évben itt is felmondta a hazafias emléktárgyak iránt nem nagyon vendégszerető főváros a lakást s a fővárosi tanács az erélyeket, mint az a Magyarországon tegnap számban olvasható volt, a gazdasági hivatal raktárába tette. A fővárosi tanácsnak, a nagy idők drága erélyeivel szemben tanácsolt kegyeletlensége ország-szerre mindenütt kellemetlen és éskinos benyomást szült és különböző okokra igyekeznek ezt vi-szavezetni, a melyek a főváros hazafias erélyetének is különös világítást adnak. Az Orsz. Tört. Erélye Muzeumnak szőnyegre került ez úgy s ott tisztán személyi ügyekre vezetik ezt vissza. A főváros tanácsát és törvényhatóságát nem informálták az előadók helyesen a gyűjtemény értékéről és történelmi becseről és a hazafiai érzés ápolása szempontjából való hatásáról. És miután a negyvennyolcas emlékének 50 év óta osztrák részről legszorgalmasabban gyűjtője, a király ifjúkori nevelője br. Helfert elfogulatlan véleményét nem vették tekintetbe s a gyűjteményt tüzetesen nem vizsgálta meg senki, érthető a főváros egyoldalú eljárása. Mivel pedig e nemzeti kincsek közszemlére való kiállítása feltétlenül szükséges, az Orsz. Tört. Erélye muzeum felhívja a figyelmét a fővárosnak, hogy e gyűjtemény számára vagy a körúton vagy a Kerepesi úton béreljen helyiséget és gondoskodjék a gyűjtemény kezeléséről. Előbb azonban a saját, valamint a nemzet megnyugtatósa okáért is kérje fel a fővárosi gyűjtemény, mint nemzeti közkinés értékének megállapítására a hazai muzeumok orsz. felügyelő biz. tagját, az európai hírtudóst, dr. gr. Kuun Géza valóságos b. t. tanácsost.

— **Műkedvelői előadás.** A szamosújvári műkedvelői társulat 50-ik jubiláris előadását a dalzene-együtt közreműködésével 1900 évi április 1-én vasárnap tartja meg.

— **A katonatisztek májusa.** A májust talán soha sem várták még nagyobb nyugtalansággal a katonatisztek, mint az idén. A jelen esztendő májusa ugyanis számukra nem csupán pozíció és májusi vaját jelent, hanem fölemelt fizetéseket is. Bécsből érkezik a hír, hogy a fölemelt fizetéseket májusban fogják kiutalványozni. A katonatisztek ugyanekkor megkapják az elmúlt hónapok többletét is. Hát mindez igen szép dolog és örvendotes lesz a tiszturakra nézve, de a mikor a polgári tisztviselők még azzal a reménnyel sem kecsegtethetik magukat, akkor a tiszt urak örömeiben aligha telhetik sokunknak valami nagy gyönyörűsége.

— **Páris a kiállítás megnyitása előtt.** Párisból jelentik: Lázasan dolgoznak a technikusok és a munkások ezrei a kiállítási épületeken, hogy a megnyitási kitűzött napjára, április tízezeredikére minden elkészüljön. Ez azonban aligha lesz tehetőséges, mert a munkát megnehezíti, hogy Párisban még mindig zord idő van, hull a hó, fúj a hideg északi szél. A kiállítás egyik részét különben már előbb, április 7-én, szombaton fogják megnyitni. Ez az épületesoport a Szajna balpartján, a Pont de l'Alma közelében van és a régi Párisi mutatja be ódon házaival, híres irodalmi kávéházaival. A házak belső berendezése is korhó rokokostilű. Os-Páris megnyitó ünnepét a párisi Société idegens de lettre és az újságíró-egyesület fogják rendezni, a minek természetes követ-

kezése, hogy tout Páris oda fog özönlöni. Egyebiránt az utcai forgalom is lassankint kiállítási színezetet ölt. Az idegen szó még sokfelébb és még sokszorta gyakoribb, mint rendszeren a francia világvárosban. A kocsi-sok táblákat akasztanak ki, hogy németül, vagy angolul, vagy más bárbar nyelveken beszélnek. A kiállítás occasio czégek ütik a reklám nagydobját. Szóval a nemzetközi emberáradat fogadására javában készül Páris népe.

— **Az osztályosorsójáték húzása.** 10,000 koronát nyertek: 50827 6794.

2000 koronát nyertek: 4196 4690 6722 13259 15412 33072 36852 37656 46250 47657 55225 59971 64949 67461 74678 74793 85635 89833 89851 92086 95613 95100 95896 98618.

1000 koronát nyertek: 3993 10805 11258 13990 16195 16409 17383 21812 23192 24611 25232 29170 36910 36915 37062 41781 42727 46115 48384 49172 50752 55411 57487 58275 59467 60926 60540 61513 62523 65429 66461 69922 71389 71493 71752 75229 76867 76220 77963 79704 79194 80538 80760 82006 82068 84195 84881 94769 86120 87401 93853 95173 96251 97259.

500 koronát nyertek: 2796 7063 11699 17206 18323 20876 21417 31592 32792 35445 35638 35981 41503 41530 45439 48664 58808 52648 53031 55341 55899 57646 57235 61841 62380 63680 65071 68625 76524 80521 81042 82384 83612 84057 88519 88223 88567 89971 93306 94169 94031.

— **Hófúvás Bécsben.** Az egész tél folyamán még egyszer sem volt oly nagy hóesés az osztrák fővárosban, mint most. A nyugati és Ferencz József-vasút vonalán 50—80 centiméter magas hó fekszik a síneken. Valamennyi mozdony hőkékelik dolgozik. A nyílt pályán több vonat kiskilott, emberhalál azonban nem fordult elő. Reka Winkelnél ma reggel 9 órakor egy Salzburgból Bécs felé uton levő gyorsvonatot kiszeradtattak a hóból, de alig egy negyedórával később a hóban ismét elakadt. Ezt, valamint egy szintén elakadt személyvonatot a hóból ugyszólván ki kell majd ásni. A tramway egyáltalán nem közlekedhetik. Az omnibuszok fentartják ugyan a forgalmat, de csak a legnagyobb nehézségek árán. Huszonhét óránál tovább tartó havazás következtében az utazók annyit halmozódott fel, hogy a lövasut közlekedése nagyrészt szünetel. A nagy havazás miatt az egyes vasutakat is támadtak forgalmi zavarok. Az államvasutak üzemiigazgatósága közlése teszi, hogy a havazás következtében csak nagy bajjal lehet a forgalmat föntartani és ugy a közel, mint a távolforgalomban jelentékeny késések fordulnak elő.

— **Az arany.** Manapság, a mikor az arany oly nagy szerepet játszik, különösen a mostani háborus időben, nagyon érdekes annak konstátálása, hogy az angol bank a dél-afrikai háboru kezdetén mindössze hét-nyolcezsáz millió arany frankkal rendelkezett. A francia banknak ugyanakkor közel kétezer millió arany frankja volt pénztárában. Az aranytermelés egyáltalában nem hanyatlak, sőt ellenkezőleg, a legutóbbi tíz esztendő alatt erősen emelkedett. A földkerekség aranyterménye 1899-ben 10,250 millió frankra rgett ki, holott 1889-ben csak 5000 millió frankot tett ki.

— **Papir-zsebkendők.** Japánban, Kinában és Koreában közkeletű a papir zsebkendő, melyet egyszeri használat után elégetnek. Hogy ennek mekkora hygieniai haszna és jelentősége van, czofos rokonhazmetek talán nem is sejtik. A papir-zsebkendő most Angliában is meghonosul, mert vállalkozó japáni czégek Londonban és Dublinban fióküzleteket nyitottak gyártmányaik számára. A West-End dandyei már czifra papir zsebkendőket parádéznak. Az új iparcikk ropant kelendő, olcsó, praktikus. Száza mindössze három shilling (1 frt 30 kr.) Jobbára csinos, apró skatulyába pakolják, fehér és krém-színűek és diszkrét, pompás parfüm illata leng belőlük.

— **A leggazdagabb ember.** A Washington Post szerint az Egyesült-Államokban egy Andrew W. Clark nevű szenátor a leggazdagabb ember Amerikában, sokkal gazdagabb mindazonkál, a kiket eddig a világ leggazdagabb nábohainak listáztak. S valóban mesés, hogy Clark miként jutott nagy vagyonához. Ez előtt harminczét esztendővel egy fillérje sem volt. A tanítószágon kezdte, azután omnibusz-kalauz lett és egy-két esztendő alatt annyi pénzt gyűjtött össze, hogy egy részvényében korcsmát tudott rajta nyitni. Itt aztán annyira meggazdagodott, hogy néhány év múlva meg tudott venni egy bányát, a mely ma évenként ötvenöt millió dollárt jövedelmez neki. Azt senki sem tudja, hogy Clark mekkora részesítéssel rendelkezik és például mennyi rezet dobhat az alkalmas időben a piacra. Clark azután néhány banknak, több jövedelmező vasutnak, négy cukorfinomító gyárnak, néhány terjedelmes ártvénynek és egy igen jövedelmező kauscsuk-gyárnak tulajdonosa.

— **Az orleansi hercege kigolyó-zása.** A transzváli háboru kezdetén, mikor még az angolok oly nagyon és oly sokat szaladtak, a francia élelzapok kimeríthetetlen szatírával irtak a a britt orszádláról s rajzolóik még az angol királynőt is könnyörölentül s néha vakoskan kikarikaturázták. Fülöp orleansi herceg ekkor állítólag üdvözlő levelet irt Villette-nek, a Rire czimű lap rajzolójának. E miatt most a Bachelor-klub apr. 4-ére gyűlést hívott össze, a melyben az orleansi herceg kirekesztéséről fog határozni. A klub fölszólította ugyanis a herceget, hogy nyilatkozzék arról a levélről, a melyet Villette rajzolóknak irt. A herceg még eddig nem felelt a fölszólításra s ezért valószínűleg ki fogják rekesztetni a klubból. A St.-James-klub is gyűlést hívott össze; ennek a klubnak felelt ugyan a herceg, de választát nem találták kielégítőnek.

— **A tuberkulózis ellen.** Ujabb szerújabb remény. Párisból ismét hire érkezik annak, hogy a tüdővész meggyógyítására hatásos szert találtak fel. A feltaláló Marmorek Sándor, a Pasteur-intézet laboratóriumának vezetője. A szérumot Marmorek még tüdőbetegeknek nem próbálta ki. Egy előre az ugy nevezett sebési módon kezelendő tuberkulotikus betegen kísérletezett a szérumával, — olyan betegeken alkál-

mazta a találmányát, a kiknél a tuberkulózis bacillus bőr-, csont-, físztula- és egyéb megbetegedéseket intézett elő. Tizenkét betegot fecskendezett be eddig szérumával és a tize-dik befecskendezés után nagyobb részüket meggyógyult, a többinek pedig javulás útján van az állapota. Az első befecskendezés után a betegek étvágya növekedett. Az új szérum használata semmi veszedelemmel sem jár. A héten a szérumot tüdővésztes betegen fogják kipróbálni.

— **Olcsó és jó kosztot** Sebesi Pál Angol Királynő Szállodában levő éttermében lehet kapni április 1-től kezdve.

— **Egy igen ügyes** szabónő ajánl-kozik házakhoz és otthon is vállal munkát. Kéri azért a t. hölgyszőnség becses pártfogását. Lakezime: Külmagyar-utca 2. szám balra az udvarban, hátul.

— **Társ keresetlik** 1500 fttal egy szelid vállalathoz, 10,000 fttól 20,000 fttig évi jövedelem; czim R. K. név alatt a kiadótalaliba.

Gyászrovat.

Köröstarcsai Weér György és neje ábránfalvi Ugron Margit, magyar-gyermónostori Kabós Sándorné született fogarasi Lászlai Margit, fogarasi Lászlai Ferencz és Mária egy a maguk, valamint az egész rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb anya, nevelőanya és nagynénje özv. Köröstarcsai Weér Zsigmondné sz. fogarasi Lászlai Anna 1900. évi márczius hó 30-án reggeli 3 óra 51 perczkor, élete 71-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele és rövid szenvedés után jobb létre szenderült. Temetése ma délután ment végbe nagy részvét mellett.

Horváth Elek városi polgár meghalt.

Özv. Rzhovszky Vilibáldné, született Lukács Anna Kolozsvárt meghalt.

Egy derék öreg ur hunyta le szemeit Kolozsvárt. A nagyidőknek egy olyan tanuja, a ki az ellenünk harczoló táborban vett részt. Dolezsál Venczel egykori katonai zenekari őrmester halt meg, élete 68-évében. Az öreg, mint csehországi születésű gyerek ifjú állt be katonai zenészeknek és a 70 es éveikig szolgálta hangszerével a „császárt” 1879-ben a kolozsvári kincstári ügyészség-nél kapott hivatalát, melyet haláláig pontosan töltött be. Nyugodjék békével.

Szerkesztőségi üzenetek.

R. P. (M.-Vásárhely.) Nőknek a biciklisportot nem ajánljuk. Azok a nők, a kikről említett tesz, nemcsak világvárosi, de nagyvilági hölgyek is, a kik a nő nemes hivatását rég feledték. Mi a gyöngéd nőt, a dörék názi asszonyt, a gondos anyát, a szerető hitvest és a játékosnyság anyagyal keressük a nőben, nem a sportholgyet, a kinek gyöngéd nőiességét eldurvitja a sportszenvedély s erényét mindig szeretik kétségbevonni az emberek.

S. K. (Sz. Udvarhely.) A székely mindig elég élelmes volt ahoz, hogy a zsidó ne fájja fel. Nem kell sem megijedni, sem félrevern a harangot, hanem lenni józanul és okosan. A czikkek — eltekintve attól, hogy erős antiszemita ize van — nincs mindben igazja. Ezért nem adjuk. A kazár bevándorlást mindenesetre regulázhatná a kormány. Jövévények nélkül is vannak elegend.

A tanácsos ur. Nem rajz ez, hanem karikatúra. Jól rá lehet ismerni, de tekintettel arra, hogy személyes éle van a dolognak: közlését mellőzzük.

A dal. (Brassó.) Dehogyan dal! Próza ez, még pedig lapos. Ne tessék izezni a tavasszal, mert még itt hágy bennünk.

K. D. (Egy távozó művésznőhöz.) Bocsanatot kérünk, de igazán nem közzölhető. Bizonyosság rá a következő strófa: Te elhagysz minket, pusztá a liget, Hol melegítél annyi sok szívet, Ezért zokog a tépő fájdalom, — Ezért zendül fel bánatos dalom! Költő ur, az istenért...! Irgalom!!

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” távirati, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.

Kisiparosok mozgalma.

Budapest, márcz. 31.

A fővárosi kisiparosok tegnap az I. kerületi szabad polgári körben népes gyűlést tartottak, a melyen kimondották, hogy miután a jelenlegi kereskedelmi és iparkamarák kizárólag a nagyiparosok és nagykereskedők érdekét védik, országos mozgalmat indítanak külön iparoskamarak szervezése érdekében. Nyomban bizottság alakult meg, a mely felhívást intéz a fővárosi ipartestületekhez, a mozgalomhoz való csatlakozás érdekében. Vasárnap ugyanott s ugyancsak ez ügyben gyűlést tartanak az I. ker. kisiparosok. A külön iparoskamarak felállítása érdekében a bizottság vidéken is megkezdí működését.

Királyi kitüntetés.

Budapest, márcz. 31.

Aved Jákónak, a gyulafehérvári főgymnázium igazgatójának a közoktatásügy terén szerzett érdemeiért kapott Ferencz József-rend lovagkeresztjét a tegnapi napon tartott városi rendkívüli közgyűlésen nyújtotta át üdvözlőbeszéd kíséretében a polgármester.

Hóvihar.

Sopron, márcz. 30.

A mult éjjel nagy hóvihar volt. A déli vasut reggeli vonata ennek következtében Marczfalván megakadt és csak déltájban érkezett meg. A győr—sopron—pozsonyi vonalon is zavarok vannak. A közlekedés szünetel.

Havazás.

Bécs, márcz. 31.

A nagy havazás következtében a városban részint szünetel a közlekedés, részint nagyon redukáltak. A Ferencz József-pályaudvaron, a városi vasuton és a dunaparti vasuton a teherforgalom teljesen szünetel. A nyugati vasutnak tegnap délelőtt elindított gyorsvonata csak Purkersdorfig ért, a honnan az utasokkal együtt vissza kellett térnie Bécsbe.

Politikai hírek.

Budapest, márcz. 31.

Képviselői körökben nagy az elégedetlenség Széll Kálmán ellen amiatt, hogy még mindig tétovázik az egyes miniszteri tárczákat betöltésére nézve. Eddig Széll barátai azzal védekeztek, hogy mindaddig nem lehet új minisztereket beállítani, míg a költségvetést a Ház le nem tárgyalja. Most már ez az argumentum is elesest s a nemzetméltán várja, hogy végre valahára az ígért új rendszer minden vonalon érvényesítve legyen.

Ez pedig csak abban az esetben remélhető, ha első sorban a belügyi tárcza egy olyan emberrel töltetik be, a ki vasmárokkal fog neki a purifikáció munkájához országsszerte.

A jelöltek e tárczára most is még: Horánszky Nándor, Szilágyi Dezső és Tisza István gróf.

Hogy ezek közül melyik fog kinevezettetni, azt Széll Kálmán még legbizalmasabbjai előtt sem árulta el.

Bármennyire tagadják a felhivatalosok a Lukács László megválaszásáról szóló híreket, a beavatottak mégis tudni vélik, hogy a pénzügyminiszteri tárcza is nemsokára gazda nélkül fog maradni.

Sőt azt is hirlelik, hogy Széll Kálmán mindaddig nem tölti be a belügyi tárczát, míg a pénzügyi tárcza felett is nem rendelkezik, hogy aztán egyszerre jutassa Tisza Pistát is, Horánszkyt is miniszterséghez.

Uj miniszter.

Budapest, márcz. 31.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy gróf Széchenyi Gyula kinevezettett ö felsége személye körüli miniszternek.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYAR NYÁLY.

NYILTÉR.

Tisza

sorsjegye szelvény ivének utolsó szelvénye f. év április 1-ével lejárván, a szelvény utalványnak beszolgáltatása elenében az

uj szelvény-iveket teljesen díjmentesen csupán eredeti portóköltiségek felszámításával, készséggel beszerzi

az Erdélyi bank

és takarékpénztár részvénytársaság

3—4 Kolozsvár, Főter Szathmáry-ház.

FRISS HAL.

Mindennap friss Fogas, Tokk, Kecsge, Harsca, Ponty és másféle hal kapható

Hajnal J.-nál

Kolozsvárt, Weselényi Miklós (régí Belhid-utca 5 szám.) Telefon 288.

Mezőgazdasági és erdőbirtok eladás.

Szamosújvár sz. kir. város által — kápolnai birtokának eladása iránt — mult évi októberben megtartott árverés eredményre nem vezetvén, az újabb árverés folyó év május hó 8-án délelőtt 10 órakor a városház tanácstermében fog megtartatni.

A belsőség és mezőgazdasági birtok 128 holdból; az erdőbirtok pedig a tklvi állás szerint 347 holdból, az üzemterv szerint pedig 405 k. hold terjedelemből áll.

A gazdasági birtok az erdőbirtoktól elkülönítve is eladatik: ennélfogva a belsőség- és gazdasági birtok felkiáltási ára 10.400 frt, a bánatpénz pedig 1000 frt;

az erdőbirtoknak a felkiáltási ára 54.167 frt 80 kr., a bánatpénz pedig 3000 frt; az együttes árverésnél a felkiáltási ár 92.568 frt 40 kr., és a bánatpénz szintén 3000 frt.

Ugy az elkülönített, mint az együttes árverésnél elégséges ha 3000 frt egyszer mellékeltek készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

A zárt ajánlatok 50 kros bélyeggel, az illető aláírásával s lakhelye megjelölésével — valamint annak kijelentésével kell ellátva lenni, hogy az árverési és örököségi szerződési feltételeket ismeri és azokat magára kötelezőnek elismeri; az annak meg nem felelő ajánlatok, ugyintén az utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyéb árverési feltételek s a gazdasági üzemterv **P. Ábrahám Zachar** gazdasági tanácsosnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szamosújvár sz. kir. város tanácsa, 1900. évi február hó 7.

Placsintár Dávid,
polgármester.

Kepri Ferencz,
jegyző.

Gyümölcsfák!!

dua választékban

bogyógyümölcs-cserjék, spárga-gyökér, vadszőlő, kosár- és kötő-fűzfa stb.

Legjobban és legolcsóbban kaphatók:

CASPARI FR. és TÁRSAI

Kitűntetett falkolajából Medgyesen. [Nagyküküllő-megye.]
Árjegyzék ingyen és bérmentve! 133. 20—20.

Az Erdélyi Pincze-Egylet

Erdélyi Bortermelők Szövetkezete

1900 Március hó 25-ikére hirdetett közgyűlése határozatképtelenség miatt megtartható nem lévén

az újabb közgyűlés

1900 április hó 7-én délután 4 órára tüzetik ki az Erdélyi Gazdasági Egylet helyiségében, az 1900 március 2-iki hirdetményben már közzétett tárgysorozattal.

Ezen közgyűlés az alapszabály értelmében a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

Kolozsvár, 1900. március hó 29.

Az igazgatóság.

Jegyzet. Alapszabályaink 25. §. A közgyűlésen minden tag szavazattal bír, a ki mint részvény tulajdonos, a lefolyt év utolsó napjáig a szövetkezet törzskönyvébe be lett vezetve, igazoló és szavazó jegyét a közgyűlés napjáig kivette vagy képviseltetését ez ideig a szövetkezet valamely tagjára ruházta.

310. 1—1.

Nádasfürdő!

április elsején megnyílik!!

A fürdőközönség meleg kádfürdőket, izletes ételeket, tisztán kezelt valódi jó borokat talál.

A berendezés teljes átalakításon ment át s az a legkényesebb igényeket is kielégíti.

A közönség pártfogását kéri

305. 2—2.

a fürdőbérletesség.

LILI-CREME

a leghatásosabb arc- és kéz bőr finomító készítmény!

LILI-CREME teljesen ártalmatlan összetételű, nem zsíros, nappal is használható!

Egy tégely Lili-Creme ára 1 korona. Egy darab Lili-szappan ára 70 fillér. Egy doboz Lili-hőlgypor ára 1 korona 20 fillér és 2 korona.

Kaphatók: **Dr. Hintz György** gyógyszerházában.

149. 21—50.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós (Bellid) által közlva, 8. szám alatt

Vásáros, A. kalandor, Kovács-utca

Női pipere- és -üzlet

nyitottam.

Budapestben, Bécsben és többi más nagyobb városban szerzett gyakorlatom és tapasztalataim folytán azon helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelhessenek és a legdivatosabb és legizlésebb czikkeket készíthessem.

Elvállalok női- és gyermek kalapdíszítéseket, átalakításokat stb., valamint egyéb női pipere czikkekre vágó munkákat a legutányosabb árak mellett.

Bécses pártfogásért esdvé

311. 1—1.

WAGNER J.-né,
női kalap és pipere üzlet

Hazafiak!

Üzletemnek 30 év óta megszerzett jó hírnevét továbbra is óhajtom fenntartani, dacára, hogy az általános árfelértékelés bekövetkezett, üzletemben még a régi jutányos árban szolid kiszolgálás mellett minden kézmű, rövidáru, vásznak, bélesek, cipők, kalap és gyermekjáték kapható és iparkodom a külföldi árukat honi készítménnyel kicserélni.

1900. évi tavaszi árjegyzék:

egy méter uj minta jó mosó karton	16 kr.
egy méter uj minta francia kreton	24 kr.
egy méter uj minta francia atlasz szatin	35 kr.
egy méter ruha szövet	28 kr.
egy méter 120 cm. széles divatos ruha szövet	44 kr.
egy vég rumburgi vászon	4.50 kr.
egy garnitúra 6 személy kávé teríték	1.40 kr.
egy garnitúra 6 személy damaszt teríték	3.50 kr.
egy garnitúra 2 ág egy asztal bordó terítő	4.80 kr.
egy pár bordó ablak függöny	1.35 kr.
egy darab fehér férfi sifon ing	95 kr.
egy darab női ing	85 kr.
egy darab női kalap	85 kr.
egy darab férfi kalap	1.20 kr.
egy pár gyermek félcipő	50 kr.
egy pár magas gyermekcipő	95 kr.
egy pár fényes zergebőr kivágott női cipő	1.50 kr.
egy pár lakkbőr kivágott női cipő	1.85 kr.
egy pár lakk kivágott női cipő	1.60 kr.
egy pár magas czugos női bőrcipő	2.45 kr.
egy pár magas czugos zergebőr női cipő	3.40 kr.
egy pár magas czugos lakk női cipő	3.70 kr.
egy pár czugos férfi bőrcipő	2.60 kr.
egy pár czugos borjúbőr félcipő	3.30 kr.
egy pár czugos lakk félcipő	4.60 kr.
egy pár hegyászó lakkbőr félcipő	5.20 kr.
egy pár magas gombolós bőr női cipő	3.30 kr.
egy pár magas fűzős női bőrcipő	2.60 kr.

Nagy raktár különleges zsebro-bőrből, férfi- és női kivágott gombos és magas fűzős cipő árukon.

Monogrammok és himnuszokhoz a legújabb minták jutányosan előnyomtatnak.

Központi nagy áruház!

Kohn Lajos és Társa

bellid-utca a magy. kir. posta-palota mellett
306. 1—4. 24. szám.

Van szerencsém a mélyen tisztelt építész és mérnök urak valamint az építkező közönség tudomására hozni, miszerint az általánosan legjobbnak elismert

Beocsini cementgyári Unio

beocsini Román cement és

beocsini Portland cement

gyártmányaiából állandó gyári raktárt tartok.

Kezesség vállalatik a magyar mérnök és építész-egylet által előírt szabványoknál 25%-kal nagyobb huzási- és nyomási szilárdságért, a román-cementnél 650 grammos litersúlyért.

Jutányos árak!!

Gergely Ferencz Utóda

fűszer, gyógyanyag és festékkereskedő.

295. 2—10.

Arankamentes

kizárólag erdélyi

lóhere és legprimább luczernamag

a kolozs-monostori állami vetőmagvizsgáló állomás által olomzárolva

legutányosabban beszerezhető

Klein József és Testvére cégénél Maros-Vásárhelyen.

Mintázott ajánlatok kívánatra küldetnek.

308. 1—10.

Eladó házhelyek!

4900 □ méter,

együttesen vagy részletekben, alsó-szénutczában, szemben az új nőgyógyászati klinikával és muzeumi kerttel.

Eladó szénafü

14 hold az Elővölgyben.

Értekezhetni Külmonostor-utca 47. szám alatt. 275. 3—3

A tavaszi és nyári idényre

férfi és fiu ruhák haraktárom

(Főtér 30. sz. a. itt is saját megszokott szolid készítmények, már berendezve van. 189. új Status-palota)

Ugy minőség mint a minéimemmel a leggazdagabban igények is kielégítendő pénzt

Bel és külföldi divat tekintetében a legmesszebb menő

partok. Mérték szerinti megrendeléseket minden árhoz kifogás

Ha en irtak szerinti megrendeléseket minden árhoz kifogás

vannak van helyi állomással készítek el a legújabb divat szerint.

forintot, kározzott szolid árain minden darabon feltüntetve

szerencsék. Számos érdem és elismerő oklevéllel kitüntetve.

szerint Magamat a n. érd. közönség pártfogásába ajánlom

Kitűnő tisztelettel

Kassowitz Fülöp

férfi és gyermekruha gyáros, Főtér 30. új Status-palota.

307. 1—2.

Verseny kizárva!

Verseny kizárva!

Teljesen befizetett részvénytőke 200.000 korona.

Tartaléktőke 50.000 korona.

Mezőgazdasági bank és takarékpénztár

részvénytársaság

Kolozsvárt, Jókai-utca 3. szám, emelet.

Betétek után naptól-napig

5% KAMATOT

fizet, s a tőke-kamatadót is az intézet sajátjából fedezi, hogy a betető tiszta kamatot élvez!

Betétek

rendszerint felmondás nélkül fizettetnek vissza.

Leszámlát váltókat előnyös kamattal s kölcsönöket nyújt értékpapírokra és ingatlanokra váltófedeztet alapján.

Sorsjegyek huzásainak nyilvántartását díjmentesen eszközli.

Minden a bank és takarékpénztári ügyletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

289. 3—3.

Az összes 50,000 nyeremény jegyzéke.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:

1.000.000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
2 " "	200000
1 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
1 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
21700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40
50.000 nyer. és jut. összesen	13.160.000

Nyujtsunk kezét a szerencsének!!!!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb eséllyel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000

pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét pénznyereménnyel húzták ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

Egy millió korona.

Egészben tizenhárom millió 160.000 korona lesz kihuzva és az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz: egy nyolcad (1/8) frt — 75 vagyis 1.50 korona egy negyed (1/4) frt 1.50 " 3.— korona egy fél (1/2) frt 3.— " 6.— korona egy egész (1) frt 6.— " 12.— korona

utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul.

Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. évi április hó 7-ig

kérünk hozzáunk beküldeni.

TÖRÖK A. és Tsa.

BANKHÁZ

BUDAPEST, V. Váci-körút 4/a.

Sok nagy nyereményt fizettünk ki már vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három millió koronát.

309. 1—8.

Rendelőlevél levágandó. Török A. és Társa főelárusítók Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben ..... utánvételezni kérem.

postautalványon küldöm. A nem tetsző törölendő.

Pontos cím: .....

A király háztartása.

Mesés fogalmakat alkotnak maguknak az emberek a király háztartásáról. Pedig a mit az aranytálakról, ezüsttálakról, lukulusi lakomákról, tengerentúli eseményekről beszélnek, az mind rege. Az uralkodók háztartása ugyan mesés összegeket emészt fel, de távolról sem azért, mintha mindnaponta teknősbékalevest bibicztojást vagy egyéb ilyesféléket ennének.

A napkirályok ideje lejárt és az egy-mást üző ünnepségek évei lezajlottak. Ma komoly kötelességei vannak a királyoknak, a mihez viszont egészséges szervezet szükséges. Az udvari orvosoknak ez ma a főgondjuk; rendelnek is olyan diétát fenséges kilienseiknek, mely bizony tiltakozik a napokinti lakomák ellen.

Királyunk igénytelensége közmondás-sá vált már. Ellensége a dus asztalnak, szereti az egyszerűséget. Mikor egyedül étkezik, nem dúsabb az élelme, nem is változatosabb, mint akármelyik rendes módú polgáré. Ha vendégeül lát egy vagy több főherceget, olyankor több fogást találnak. Ha azonban udvari ebédet ad, melyre külföldi fenségek is hivatalosak, akkor persze nem az egyszerű igényű ember, hanem a kettős birodalom felséges ura ad diszeget, az aztán pompás.

Milliókat elnyelő háztartásban természetesen szigorú ellenőrzést kell gyakorolni, nehogy a kiadás módján felül megszaporodjék. A szállítókat ellenőrizni, a kiadásokat elkönyvelni kell ma mintaháztartásnak mondhatjuk a királyt. Nem mindig volt ez így, csak mióta az udvari háztartási irodában összepontosul mindaz, a mi a konyha, a kamara és a pince kezeléséhez tartozik.

Az előző állapothoz képest évente fel-millióra rug a megtakarítás, mióta a felesleges kiadásokat megszüntették, a régi tételeket törölték, az egyének felhalmozott extrajárukeit beszüntették. Azok az adomák, miket a királyi ház könyhalköltségeiről beszélnek, felében ugyan kóhítottak, de azért valószínűk. Mária Terézia beteg papagályának ötven éves orvossága még a szerényebbek közül való. II. József egyszer megnézte a konyhaszámot és a következő tételre bukant benne: „Tokajai bor a papagálynak 150 ft.” A császár csudálkozott, az egész Hofburgban nem tudott egy papagájt sem. Utána kutatott és akkor kiderült, hogy ez a tétel negyvenhat év óta szerepel állandóan a kiadások közt. Akkor ugyanis, tehát közel fél száz évvel ezelőtt, megbetegedett Mária Terézia kedvenc papagálya és az orvos tokaji bort rendelt neki erősítőül. Az udvari gyógy-rendszert küldött is egy héten át Tokaji nektárjából és számlát adott róla 150 forint-ról. A papagály régen elhunyt, de a bor ára lelkiismeretesen évről-évre belekerült a kiadások rovatába.

A háztartási irodából, mely a főkonyhamester hatósága alatt áll, adnak rendeleteket a konyhák és pincék egyes főnökeinek, kik viszont a személyzettel rendelkeznek.

Az udvari konyha berendezése bizony kevés szóra érdemes. A két főszakács, ki negyven éve szolgálja az uralkodót, váltig panaszkodik, hogy a pecsenyeforgatók szinte hasznavehetetlenek már. Minden harmadrendű szálló konyhája modernebbül van felszerelve, mint az udvari konyha. Pedig itt ké-szülnek a konyhaművészet remekei.

A király ételrendjét így mondja el az egyik konyhaséf: 5 órakor kávézik a felség, a kávé a cukrászok készítik. 12 órakor lunchra levest és egy fogás húst kell tálalnunk. Az ebéd öt fogásból áll és hat órára készül el. A király szereti a levest és a marhahúst. Közönségesen a szolgálattevő kamarás társaságában ebédel. Ebéd után bemutatják neki a másnapi menüt, azt nagy figyelemmel olvassa el a király, nem ritkán meg is mäsítja és ilyenkor a kamarás izlését is tudakolja. A souper este 8 órakor van, tej és piskóta, ez az egész.

A menükártya fehér alapon fekete

nyomás. Csak a habsburgi ház czimere és a király jelmondata van arannyal belesajtolva. Az utóbbi napok egyikének menükártyája:

Potage á la Beaufort.
Filets de Fougache á la Douglas.
Pièce de Boeuf garnie.
Poules de Graz.
Bombe á la suédoise.

A fogásokból kettő-háromhoz nem nyúl a király. Rőfűt kétszer vesz és a főzeléket is szívesen megismétli. Néha gombócot és főtt tésztát rendel a király. Mikor még a királyné és Rudolf trónörökös gyakran ettek együtt a királylyal, sürűn került almásrétes az asztalra. Hanem az régen volt. Azóta nyugdíjba küldték az udvari rétesnyújtót. Az ebédek minősége három fokozatu. „Nagyon finoman válogatott,” „finoman válogatott” és „válogatott”. Az egyes fokozatok közti különbség árban kifejezve egy pár ezer forint.

„Nagyon finoman válogatt” diszeget azonban csak a legkritikább esetekben rendelnek.

A király süteményt egyáltalán nem kíván, csukorkát is csak keveset. Az udvari bála nyolcz mázsa pralinét, bonbont és habos süteményt készítenek. Két mázsa a buffetbe való, hatot a szolgák hordanak majd körül. A cukrászda készíti a reggeli kávéit is. „Iskább fehéren, pillével” így szereti a király és kevés brichet eszik hozzá.

A kamarában liszt, zsír, cukor van készletben. A konyhából utalványt hoznak, annak ellenében kapják az anyagot kimérve. Főzeléket és zöldséget naponta frisset hozatnak a pinczéről. A háztartás egyik legérdeke-sebb része a pince. Külön pinczében vannak a külföldi borok, a világ legnevesebb cézegeinek szállítmányai. A király kedvenc itala a bordeauxi, sők ezek közt a Chateau D'Issaut, melyet mindennap fel kell tenni asztalára.

Ezenkívül a gumpoldskirchnei bort kedveli. Rajnai bort sohasem iszik. Pészgöt vasárnap és ünnepen tesznek asztalára, egyéb-ként csak akkor, ha külön kívánja. Tokaji borból olyan kincsesgyűjteményt halmoztak fel a pinczében, minőt egy uralkodó sem mondhat magának. Poros, pókhálós üvegekben őrzik a „Koronát”, melyet Tokajban di-rekt a királyi pinczék számára szűnek. Az 1864. és 1867. év összes termését az udvar vette meg. A bécsi udvari gyógyszerész is innen kapja szükség esetén a tokajit és fizet érte 6 frtot félliterenként.

A legjobbakat azonban semmi árért el nem adják, hanem tekintélyes ajándékat ad belőle néha a király. Így Viktoria angol királynőnek néhány év előtt negyven üveg „Koronát” küldött.

Spanyol borok is dusan vannak raktáron a pinczékben, azután Mousseux cognac Scherryt nyolczadliteres üvegekben szolgálják föl a felségnek. Különlegességei a pinczének a Stipperger-féle cognac, melyből már csak három butella van meg; épp úgy néhány üveg szilvórium az 1790. évből, melyet Maj-láth gróf ajánlott fel a felségnek s melyből szintén már csak három hasas üveget őriznek. A palaczkokon külön vignetta hirdeti, hogy: „Ő Felsége, a király magántulajdona”. Ebből visz magával uralkodónk, mikor gyakorlatra megy.

A pince második boltzata alatt nagy hordókban tartanak egyszerűbb borokat. Vá-sár és ajándék utján szaporodnak itt a leg-pompásabb borok. Van egy hordó „tisztá bor” jelzéssel, mely éppen most százeves. Ennek a pinczének az értékét két millió frtra becsülik, míg a külföldi pinczét fél millióra becsülik. A tokaji pince nincs megbecsülve, annak értékét számokban ki sem lehet fejezni. — Mikor a király a Hofburgban lakik, éjente virasztania kell az egyik pinczemes-ternek, mert gyakorta megtörténik, hogy a felség éjjel egy pohárka charthreuset, konyakot vagy pészgöt parancsol.

Né-zük meg még az ezüst és porcel-lán kamarát, melyben a konyhaedényeket őrzik. A porcellán és ötvös művészet remekei, mik csak diszebedeken kerülnek az asztalra. A felség ebben is csak az egyszerűt veszi; tényérja vékony porcellán, a családi ezimere-l ékesítve. Egyébb festmény, vagy disz nincs rajta. Pohara vékony kristályüveg. Év-eszközei semmi különösét nem mutatnak.

Mindebből a király magánegyeniségének egyszerűsége tűnik ki. Igényei nem különbek bármely polgári alattvalóénál. Csak a disz-örög felhangozó dobpergése vételei észre ve-lünk, hogy tulajdonképp a két állam legfőbb urának házta tását néztük meg.

N. W. J.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

A vendéglősök és a hazai ipar.

A Vendéglősök Lapja legutóbbi száma-ban hazafias felhívást közöl, melyből adjuk a következőket:

Pártoljuk a hazai ipart!

A vendéglősökhöz fordulunk, akik ma-guk is az ipar terén keresik boldogulásukat. A vendéglősiipar pang, a minek az okát ven-déglőseink abban találják, hogy az iparosok-nak, a munkásoknak nincs keresetük. Már ez a körülmény is mutatja, hogy egyik iparág boldogulásától függ a másik fölvirágzása, te-hát mi vendéglősök, magunk is azon legyünk, hogy a hazai ipar fejlődjék, gyarapodjék.

Ne vásároljunk külföldi árukat!

Vendéglősök, ne vegyetek idegen bort, idegen sört, idegen szeszt, idegen ásványvi-zeket, idegen tápszereket, idegen pinczeföl-szerelést, idegen edényt, semmiféle szállodai, vendéglői, kávéházi kellékeket ne vegyetek; házi és személyes szükségleteiket, butort, ru-hát, luxus tárgyakat, mindent csak hazait ve-gyetek, mert minden fillérrel, a mit árukért az idegeneknek adtok, magokat károsítjátok, a magyar nemzetet szegényítitek, a ha-zát fosztjátok ki.

Szapáry Péter börtöne.

Vajjon hányan tudják a nagyközönség köréből, hogy a főváros környékén mennyi igazán érdekes és nevezetes történelmi emlé-künk van, a melyet érdemes megtekinteni. Hányan láttak vajjon a pompás fekvésű Érd községben, a mely alig egy órányira van Budapesttől Mátyás király híres Kutjavárát, a Szászalmot, a legnagyobb római sánczo-kat, a római nagy utat és a miről most kissé bővebben írni akarok. Szapáry Péter börtönét és azt a kelyet, a hol Hamzsa-bég szántatott a magyar főúrral?

Pedig Szapáry Péter históriáját ismeri mindenki s az elemi iskolák olvasókönyvei-nek is a legkiválóbb olvasmánya a kegyet-len bég és a hős nagylelkű magyar főúr története.

És a történet színhelyét alig ismeri valaki, bár mondom, itt van a főváros szomszédságában, alig egy órányira egy olyan községben, a mely természeti szépsé-gekben is gazdag.

Nem röstellem bevallani, hogy magam is csak most fedeztem föl ezt a dolgot a Wimpfen grófok érdi kastélyában, a hová barangolásom közepette véletlenül tévedtem el.

A dunamenti Érd község közepén ál Wimpfen Simon gróf kastélya, a mely az év legnagyobb részében elhagyottan, lakatlanul tekint le a Dunára.

A kastély maga is érdekes történelmi nevezetesség. Valamikor az Illésházyak fészke volt s a család czimere még ma is megvan a kastély pinczéjében. Azóta sok gazdát cserélt a kastély. Az Illésháziaktól Lilien báró kezére került, majd Battányi Fülöpé lett, azután Sima Simon báró vette meg s ő tőle örökölte unokája, mai gazdája, Wimpfen Simon gróf az érdi várkastélyt.

A római nagy sánczok oldalában fekvő kastély Budavár visszafoglalása előtt török erősség volt, a melyet a budai pasa parancs-noksága alá rendelt Hamzsa bég épített elő-védül s az egész községet ellepte a török. Az akkor tiszta magyar lakosság nagyrészét kipusztították, mecseteket, török épületeket építettek. A nagy mecset tornya meg ma is teljes épségben áll s régebben a Gül-Baba sirjához zárandókló törökök el nem mulasztották, hogy meg ne tekintsék Hamzsa bég mecsetjét is.

Érd község határában került össze egy-szer Hamzsa bég csapata Szapáry Péter csa-patával, a mikor a harez Szapáryra nézve szomoruan végződött, mert a jóval nagyobb törökcsapat szétverte az ő seregét, maga pe-dig Hamzsa bég fogságába került. A törté-netet nem folytathatom tovább, mert az benne van minden iskoláskönyvben, de a tör-ténet helyéről, a melyet kevésbé ismernek, elmondok egyetmást.

Szapáry Péter gróf börtöne Wimpfen gróf kastélya alatt van. Teljesen ép, do bi-zony semmi sem jelzi a nevezetességet.

A kastély udvari folyosójáról nyílik a pince ajtaja. Vagy tízenegy lépcső visz le a pinczébe, a mely Magyarország egyik legnagyobb pinczéje, mert mértőföldre ter-jed. Törökök csinálták a pinczét börtönöknek, a miről tanuságot tehetnek a kisebb-nagyobb fülkéik s a török építkezés nyomai.

Szapáry Péter börtöne, a hol annyi ideig kinezta a kegyetlen bég a magyar fő-urat, nincs messze a pince bejárásától. Husz-harmincz lépésnyire a lépcsőtől meg-állt kalauzum, Mung ur a kastély kulcsára s rámutatott egy nyílásra, a mely valami sötét üregbe nyílt.

— Itt van Szapáry börtöne.

Beléptem az üregbe, a melynek leve-gője majd megfojtott. A gyertyák világánál jól láthattam minden részét, hiszen, ha hár-man-négyen beállnak az üregbe, már tele van. Körüláku, talán két lépés kerületű lyuk ez: másnak nem lehet nevezni. Hatalmas kövekkel kirakott falairól csöpögött a víz s a nehéz dohos szag megakasztotta léleg-zésemet.

A nap áldott világának, a mely oda fönn a május minden szépségében ragyogott, nyoma sincs. Szurok sötéttség uralkodik itt és ablaknak vagy valami más világító nyíl-lásnak nyoma sincsen. Most egy szelelő lyuk vezet föl a cselédszobák alá s innen jut va-lami levegő a pinczébe.

És itt kinezta Hamzsa bég Szapáryt, itt töltött hónapokat a magyar főúr, ebben a pokolbeli üregben, a hol közlünk bárkit ne-hány órai rabság nyomorékká tenne.

Egy-két órára kiszabadult innen Szá-páry Péter, de csak azért, hogy jobban meg-kinozzák. Ha kivitték a föld alól, akkor Hamzsa bég befogatta ekébe egy száraz és egy ökről mellé s a kastély fölött fölzántatta vele a földjét.

Itt jó darabon, a hegyoldal elveszti lankás formáját és síksággá lapul. A szá-j-hagyomány szerint Szapáry Péter szántotta ilyen síksággá a hegyoldalt, a mely ezelőtt meredek volt. Buja zöld fű sarjadzik a lábam alatt. Olyan dús, olyan buja, hogy térdig süpped bele az ember. Nem esoda: véres magyar verejték öntözte a földet.

Mikor a török erősség az Illésházyak kezére került, a nádor várkastélyt építettett helyére s kisebb-nagyobb átalakítások után, ma is ott áll az érdi római sáncz oldalában.

A pinczék, a börtönök változatlanul meg vannak. Biztos hely volt a rabok szá-mára s benne a legbiztosabb Szapáry Péter börtöne. Annakra biztos ez a hely, hogy Sina báró a 66-diki háboru alatt Pozsonyból Érdre vitette roppant kincseit és Szapáry börtönébe rejtette el. Az üvegajtó nyílását befalaztatta s itt ugyan senki sem keresett volna kincset.

És a magyar vitézség és hőselklőség helyének emlékét ma nem jelzi egyéb a szájhagyományánál, a mely apáról-fiúra száll s bizony mindinkább homályosodik, pedig

nem ártana jobban erősíteni bennünk törté-neti emlékeink iránt való kegyeletünket.

Felhívás

egy

gyümölcs- és vetemény

értékesítő és feldolgozó vállalat létesítésére.

Köztudomásu, hogy hazánk erdélyi ré-szeinek, különösen Alsó-Fehér, Beszterce, Brassó, Hunyad, Küküllő, Maros-Torda, Sze-ben, Torda-Aranyos, Udvarhely valamint a Hunyaddal határos Arad és Krassó-Szörény megyéknek különösen gyümölcstermelése az utóbbi időkben erős lendületet vett és ma már oly tekintélyre, hogy ezen nyers termé-nyünkkel ugy minőségre, mint mennyiségre nézve a legtöbb nemcsak hazai, hanem kül-földi termelővédekkel is kiállja a versenyt.

Köztudomásu az is hogy gyümölcsünk-nek ama részét, mely nem hozható piacra mint első osztályú kifogástalan minőség, a legkritikább esetben dolgozza a termelő úgy fel, hogy azt megfelelő árban értékesíthesse, hogy továbbá conserv- és értékesítési gyáraink még nincsenek s így nagy mennyiségű gyü-mölcs egyenest veszendőbe megyen.

Köztudomásu továbbá az is, hogy a boggyógyümölcsök és eperfajok, valamint a legjobb minőségben termelt vetemények mint káposzta, hagyma bab, borsó stb. kultiválása sokkalt nagyobb arányokat öltene, ha a ter-melő azokat biztosan értékesíthetné.

Köztudomásu végül az is, hogy a gyü-mölcs és a veteményconservek bevitale ha-zánkba már nagyon jelentékeny pénzösszeget tesz ki.

Ezek után tehát nem indokolatlan a feltevés, hogy gyümölcsünkkel és vetemé-nyeinkkel tért foglalhatunk, azokat megféle-főn kezelve és feldolgozva hazai piacunkról sok külföldit leszeríthatunk, sőt számos piacot külföldön is szerezhetünk, kell hogy szerezzünk.

Czélja tehát a társaságnak az lenne:

Első rendű gyümölcsünket nyerstermé-nyekként, a többi gyümölcsféléket azonban, valamint a veteményfajtákat is, gyárilag ész-és szakszerűen feldolgozva értékesíteni, még pedig aszalás, befőzés, bor- és pálinkagyár-tás által; esetleg kiállításokat rendezni s a nyereség egy részéből idő és alkalomhoz ké-pest, a termelők között, kisebb nagyobb díj-jakat osztani.

Megerősödvé, később, alkalmas más központon is, szükséghez képest, fióktelepeket lehet létesíteni.

Ezen elvek alapján alulírottal egyilyen gyári vállalatnak szövetekezni uton az 1875. évi XXXVII. t.-cz. (keresk. törv.) alapján volt létesítését határozták el.)

Czime: „Transsylvania” erdélyrészi gyü-mölcs- és vetemény értékesítő és feldolgozó szövetkezet. Székhelye: Déva, Hunyadmegye

Alaptőke: Egyelőre 4000 darab á. 50 korona értékű részleg, vagyis összesen 200000 korona vétetett számításba, mely három részletben lenne befizetendő és pedlg:

20 korona 1900. május hó 1-én,

20 „ 1900. június hó 15-én,

10 „ 1900. augusztus hó 1-én.

Szavatozás: Az aláíró illetve részes csak a részlegjé névértékének erejéig szavatoz.

A közelebbi részleteket az áprilisi vé-gére egybehivandó alakuló közgyűlés fogja meghatározni.

Bizalommal fordulunk ezek után vala-mennyi gazdasági tényezőhöz oly kéressel, hogy vállalatunk létesítéséhez ugy a maga részéről hozzájárulni, valamint baráti és is-merősi körében, a jó ügy érdekében buz-gólkodni és ezzel a mezőgazdaság és az uj-kori technika között egy újabb szoros ka-pcsolat létrehozására közreműködni szíves-kedjék.

Az aláírások f. évi április hó 14-éig „gróf Bethlen Miklós főispán Déván” czím alatt beküldeni kérjük.

Azon biztos reményben, hogy jelen fel-hívásunk, mindenütt kedvező megírálásban és elintézésben részesülend, maredünk:

hazafias üdvözléttel

Kelt Déván, 1900. márcz. hó 18-án.

Az alakítandó „Transsylvania” erdély-részi gyümölcs- és vetemény értékesítő és feldolgozó szövetkezet végrehajtó bizottsága:

Gr. Bethlen Miklós,
elnök.

Legjobb minőségű Raphia-hárs.

FRISS MAGVAK!

Özv. Ifj. PERE ISTVÁNNÉ
magkereskedésében
Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 29. szám
Postával szemben.
Nagyválasztékban kapható szavatolt csiraképes legjobb minőségű friss

konyha-kerti-, mezőgazdasági- és virág-magvak.

296. 3-5.

Magosáva vetőmagvak üszök betegségei ellen.

Épület, butor, tölgyfaparkett és hajópadlógyár
K o l o z s v á r t,
Nagyhid-utca 12.

Nagy butorraktár!

Tekintettel azon nemes mozgalomra, mely országszerle a hazai ipar támogatása érdekében megindult, van szeren-csénk tudatni, hogy közösen

egy nagy butorraktárt

andeztünk be. Tekintettel a hazai ipar fejlesztésére csakis saját készítményű butorainkat fogjuk készletben tartani. — Elvállalunk ugy helyben és vidéken mindenemű kárpitos munkákat, épület és butor asztalos munkát, szobapadló és boltkirakatok készítését. Főszulyt a megrendelések jó és olcsó kivitelére fordítunk.

Gyártalepünk gőzzel szárító kamrával van ellátva, a hol biztos száraz anyagból és gözgépeink segélye folytán gyorsan és olcsón tudjuk előállítani.

Komáromi János
műasztalos

Szász Károly
kárpitos.

Uj! Uj! Uj! Uj! Uj! Uj! Uj! Uj! Uj!

Heti részlettörlesztésre

szállítók 1 darab 55—68 nagyságu **olajfestményt** arczkép után diszkerettel együtt **36 frtért**, 3 frt előleg 5 frt a szállításhoz, 80 kr. heti részlettörlesztés, **művészi kivitel**.

2 darab 55—68 nagyságu olajfestményű tájkép diszkerettel. **A pusztán. Egy kritikus pillanat. Csendélet. A liba tolvaj. 36 frt** az előbbi feltételek mellett.

1 darab **Brom-ezüst** arczkép 42—53 kerettel, üveggel.
1 darab **Kréta rajz** 55—68. nagy kerettel, üveggel együtt 8 frt, 2 frt előleg, 1 frt a szállításhoz, 30 kr. heti-részlet.

1 darab színes **Pasztell-festmény** arczkép után diszkerettel, üveggel, passepartuval **16 frt**, 2 frt előleg, 2 frt a szállításhoz, 50 kr. heti törlesztés.

Nagyobb méretű festmények szintén részlettörlesztésre kaphatók.

Ugyisint a festészet minden ágazatában kellő oktatást ad.

R. LIEDTCKE ZELMA
berlini akadémiai festőművész, műterem
Nagy-utca 12A.

◀ Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. ▶

Ügynökök elfogadtatnak.

302. 2—2.

AZBEJ GERŐ

kézmű és rövidáru nagykereskedését

☛ Szentgyház-utca, egyházközségi palota ☛

◀ a forgalomnak átadta, ▶

s úgy a kereskedők, valamint a nagy közönség is, egész végeken, egész tuczatokban és csomagokban eredeti gyári árban bevásárolhatja szükségétét.

Nagybani bevásárlásnál

3% pénztári engedmény!!

Postai megrendelések azonnal elintéztve lesznek.

Sürgönyezim: **Azbej Gerő Kolozsvár.**

257. 18—0.

Bányai Kálmán és Társai

műszaki áruk gyári raktára és felszerelési
vállalata.

Kolozsvárt, főter 18. szám. — Telefon 324.

Felszerelőknak, gép és háztulajdonosoknak a legolcsóbb gyári árakon szállítunk, helyben és vidékre.

Vízvezetékhez. Csöveket, ólomból és vasból; fém és sárgaréz, kifolyó, elzáró, kerti fecskendő és szelepecsapokat, fürdőkádak, ülőkádak, zuhanyok, toalet csapok, mosdók, mosdóasztalok, porcellán és márványból, falikagylók, kiöntők és viztartányok.

Csatornázáshoz. Csöveket, kőgyöngyből, öntött vasból és vasméntből, öntöttvas aknarácsok és fedelek, búzélzárók, víztorlók és talajvízvezető alagsócsövek, porcellán és zement lapok.

Egészségügyi berendezésekhez. Zománczott öntött vasból és foyance porcellánból, closett és szék, pissoirok, fali medencék, fordítható laborok, hordozható szobai úrszékek, fürdőszék, bidet és ágytálak.

Gáz és gázberendezéshez. Áteresztő fémselepek, leeresztő gőzcsapok, víztorló szelepek, két és háromnyílású fűcsapok, fűszűrők, vízállásmutató üvegek és gyűrűk, kovácsolt vas gáz és forrasztók, kausuk, kender és csigatömlők, gummi, asbest és biberfalemezek, asbest zsinorok, gummi golyó szelepek és tömítések.

Kütszivattyúk, tűztöltő fecskendők és felszerelések és ezeknek minden részei külön is kaphatók.

☛ Felszerelés és berendezéseket a legolcsóbban eszközöltetünk! ☛

Terveket és költségvetéseket

díjmentesen készítünk!!!

Kolozsvári vízvezeték és csatornázási vállalat:

Bányai Kálmán és Társai

Kolozsvár, főter 18. szám.

Telefon 324.

151. 14—30.

Budapesti szivattyú és gépgyár részv. társaság erdélyi részénél képviselete.

Ügynökök kizárva!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy raktáromon 1 öl 4 négyzetöl hasáb bukka

7 frt 50 kr.

1 öl 4 négyzetöl I. rendű bukka vastag hasáb 10:50
1 öl 4 négyzetöl II. rendű bukka kevésbé usztatott 9:50
1 öl 4 négyzetöl hántott cser 9:50

Haza szállítva 1 frttal dr.-abb.

1 waggon 100 mm. I. rendű bukka vas ag hasáb 58.—
1 waggon 100 mm. II. rendű kevésbé usztatott 55.—
1 waggon 100 mm. hántott cser 54.—
1 waggon 100 mm. vékony bukka 50.—

Megrendelhető (Belhid) Wesselényi Miklós-utca 14. és Telefon 315. **Diamantstein B. belkőzp. u. 51.**

Fisch Géza,

1042. 28—0.

Kajántó-utca 41. sz.

felelősséget vállalok!

a menységet

Tiszta, zamatos asztali-, pecsenye-, csemegeborok, cognac, fenyővíz, szilvrium, borseprő- és édesített szeszes italok

ÁRJEGYZÉKE

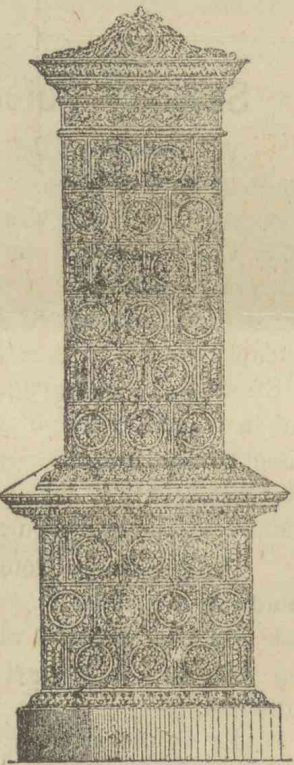
Borok megnevezése	Hordók, üvegek, literenként	1 literes palackok, literenként	0,5 literes palackok, literenként	Postahordók, literenként	Szeszes italok megnevezése	Hordók, literenként	1 literes palackok, literenként	0,5 literes palackok, literenként	0,35 literes palackok, literenként	Postahordók, literenként
Asztali 1899 évi	36.—	—	—	—	Cognac ***	560.—	6.—	4.20	3.20	2.20
Asztali 1898 évi	46.—	—	—	—	Cognac **	440.—	5.—	3.60	2.60	1.80
Asztali 1897 évi	46.—	—	—	—	Cognac *	260.—	3.20	2.40	—	1.40
Asztali 1896 évi	48.—	72.—	—	—	Valódi Szilvrium 1893 évi	1.60	—	—	—	1.84
Finom asztali 1895 évi	52.—	76.—	—	—	Valódi Szilvrium 1889 évi	1.40	—	—	—	1.64
Pecsenye 1892 évi	56.—	84.—	—	—	Valódi Szilvrium 1889 évi	1.20	—	—	—	1.44
Schiller (piros) 1896 évi	52.—	76.—	—	—	Székely fenyővíz	—	1.40	—	—	1.24
Ráczürmös (ó borla feltöltve)	56.—	84.—	—	—	Valódi borseprőpálka 1898 évi	1.40	—	—	—	1.64
Kisküküllőmenti 1892 évi	60.—	88.—	—	—	Allasch I. rendű	1.30	—	—	—	1.54
Marosmenti 1890 évi	64.—	92.—	—	—	Császárkörte I. rendű	1.30	—	—	—	1.54
Rózsamáj 1896 évi	64.—	90.—	—	—	Megyszes I. rendű	1.—	—	—	—	1.24
Erdélyi 1890 évi	72.—	—	—	—	Magyarkeserű I. rendű	1.—	—	—	—	1.24
Erdélyi Rizling 1896 évi	90.—	1.20	—	—	Paprika ital (bikavér)	1.—	—	—	—	1.24
Bakator (Magyarádi) 1888 évi	94.—	1.24	—	—	Rostopschin	1.—	—	—	—	1.24
Olasz Rizling 1888 évi	94.—	1.24	—	—	Rum belföldi I. rendű	1.30	—	—	—	1.54
Tramini 1890 évi	104.0	1.30	—	—	Rum belföldi II. rendű	1.—	—	—	—	1.24
Leányka 1890 évi	124.0	1.50	—	—	Vanília liquor I. rendű	1.30	—	—	—	1.54

Hordók, üvegek, ládák saját árban adnak, bérmentes visszaküldés mellett ugyanabban az árban vissza is vétetnek. Egy postahordó tartalmaz cca 3-5 lit. bérmentes küldjük. Hordóért külön 1 kor. 20 fillért számítnak és bérmentes visszaküldés mellett árát megtérítjük. A borok vagy a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett szállítatnak. Ismeretlen megrendelők az utóbbi esetben a bor értékének 10 százalékát előre küldjék be. Az árak kötelezettség nélkül helyben, vagy vasútra feladva értendők. A borok fogyasztási adó nélkül, a pálinkafélék forgalmi adóval együtt értendők. Megrendelhető Kolozsvárt: **Voith Péter** úrnál belmagyar-utca 2., **Barabás Károly** úrnál külszappan-utca 8., valamint közvetlenül a Székely Borkereskedés Részvénytársaságnál Székely-Keresztúron. 245. 5—6.

A kolozsvári r. kath. Status főterei palotájának 330 db.

A kolozsvári megyeház,

Legnagyobb, legajánlatosabb és legdiszesebb kályharaktár!

Ugy minőségben, mint szépség tekintetében összehasonlíthatatlanok a

Kozel F. József
főle cég
Kolozsvárt, Unio-utca
20. szám
„Redout“-tal szemben

Hires kályha-kemenczéi.
Asztal- és disz-kandallók, továbbá porcellán, majolika- és ó-német kályhák, takarékos tüzhelyek, fürdő kádak, kemenczefal burkolatok, stb. stb.

Minden e szakmába vágó munkálatok saját szerelők által csinosan és jótállás mellett eszközöltetnek.

Ajánlja továbbá:
Schamot tégláit!

Magyarország és Erdély legnagyobb kályharaktára.
Telefon: 398.

A vörös-kereszt körház,

29. 13—00

A deési róm. kath. Status stb. palotájának szállítója.

„Pártoljuk a hazai ipart.“

Szilágyi Eleonora

finom likör, püncs-szesz és rum-gyár

Kolozsvár

belmagyar-utca 27. szám

Telefon 239.

Elsőrendű fűszer-üzletekben is gyári áron kapható!

Kiváló finom saját gyártmányú és importált

RUMOK.

Vanília
Rozsa
Narancs
Máskino
Málna
Kávé
Kömény
Császárkörte
Chateause
Curacao
Czitrón
Chocolát
Barackknag
Allasch
Anisette
Világíró utánozhatlan püncs-szesz.

Legfinomabb hazai gyártmány!

Alapított 1832-ben.

☛ Még számtalan itt elő nem sorolt ízű likörök kaphatók. ☛